

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

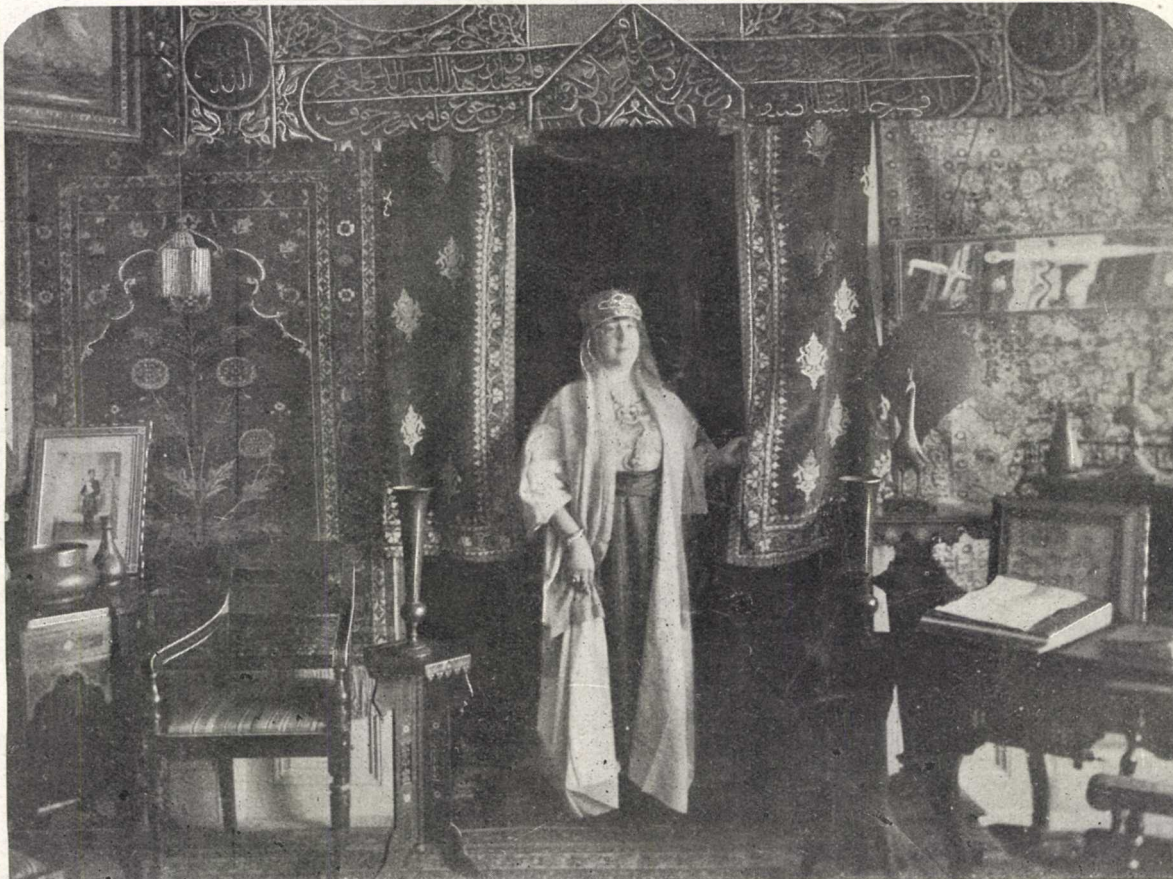
SÖNDAGEN DEN 6 JUNI 1920.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
EBBA THEORIN.

Hos Elsa Lindberg-Dovlette i Monte Carlo.

DET ÄR ADERTON ÅR SEDAN den unga svenskan Elsa Lindberg, dotter till den kände musikprofessorn och själv en litterär talang, tog sitt språng från de kända och vanda vägarna och blev hustru till en muhammedan och perser. Det var Mirza Rhiza Khan Arfa-od-Dovleh, persisk ambassadör i Petersburg och Stockholm, som gjorde hennes bekantskap på en resa till Helsingfors. En brevväxling uppstod, bekantskapen fortsattes i både Stockholm och Petersburg och efter fyra år tog Elsa Lindberg sitt beslut och flyttade in under halvmånens tecken. Hennes man hade väl sökt förbereda henne på vad som skulle möta henne som muhammedansk hustru — men det återstod ändock mycket nog för henne att upptäcka och brottas med i den nya omgivningen, under de främmande och stränga lagar, som Muhammed givit i arv till sitt folk. Prinsens ställning i persiska statens tjänst tvang honom att hålla sitt familjeliv i samklang med vad Persien anser som god ton och det fanns ännu något annat, som drev honom att yrka på det — hans egen sensitiva natur, den orientalske mannens uppfattning av ägande, hans säreget svartsjuka instinkt gentemot den kvinna han älskar och tagit. De första åren av sitt äktenskap var Elsa Lindberg därför lika avskild från världen som om hon varit född per-

Övre bilden: Prins Mirza Rhiza Khan med barnen, Fatma och Ibrahim. Nedre

Svenskan, som blev persisk prinsessa. För Idun av Eira Hellberg.

siska. Hennes man blev förflyttad till Konstantinopel och i det stora vackra ambassadhotellet i Stamboul drog svenskan in som en beslöjad haremskvinna, vaktad av evnucker och tjänarinnor, svartsjukt bespejad av turkiska och persiska kvinnor, nyfiket sökt av européer. För många år levde hon i sitt harem — ehuru sin mans enda hustru — och fick aldrig möta eller tala med en annan man — ja, när hennes barn föddes fick läkaren icke komma in i hennes rum, utan genom en stängd dörr ge henne sina råd och anvisningar. När hennes mor och systrar besökte henne, måste de finna sig i att anlägga den persiska dräkten med slöjan och ej besöka europeiska bjudningar, där män funnos.

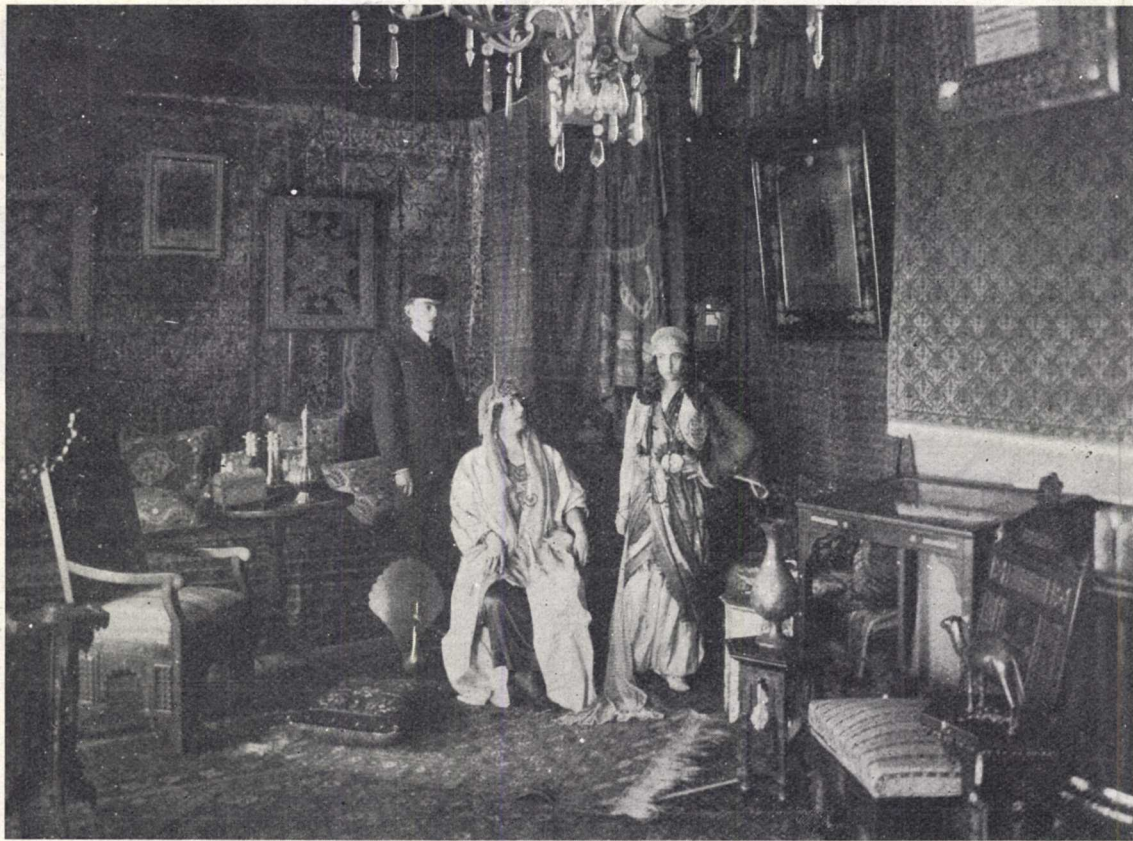
Det är givet att ett sådant avskärande från det levande, skiftande dagslivet med allt vad det har att bjuda för en mottaglig konstnärnatur som Elsa Lindberg skulle vara som buren för fågeln. Men hon hade en makt inom sig, som kom henne att ej lida inom burstängerna: kärleken till sin man.

Elsa Lindberg berättade mig en gång att hon överallt "sett utländsk ut". Var hon än varit — i Sverige, i Finland, Frankrike, Ryssland, överallt sade man henne det. Och det är sant. Hon var i hög grad sig själv — en stark, vuxen, passionerad natur, som i sitt musikaliska hem i in-

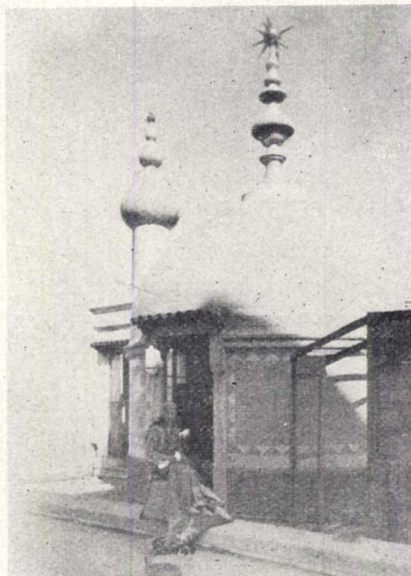
bilden: Elsa Lindberg-Dovlette i sin prinsessedrätt i musikrummet.

nerlig vänskap med sin fader konstnären fått en vidare, djupare, friare blick på livet och människans och den lärde henne att lyssna till de hemliga rösterna i sitt eget själsdjup mer än till vad andra sade och rådde. Hon stod för sig själv och sökte sig själv och i äktenskapet med persern — fann hon sig själv. Och därför smålog hon åt buret — smålog lugnare och gladare alltefter som hon växte samman med sinnet och kulturen hos den man hon älskade. Hans och hennes barn kommo och skänkte henne en mors rikedom, och utvecklingen i orientens livssyn nådde slutligen också hennes hem.

Stängslet kring den muhammedanska kvinnan flyttades längre ut, hon började kunna röra sig litet friare, och då prins Mirza trädde tillbaka från sin officiella post och i Monaco skapade sig ett nytt hem, kom Elsa Lindberg närmare Europa i det dagliga livet. Ehuru främmande män, män som ännu ej trätt in i ålderdomen, fortfarande voro portförbudna. Prinsen förstod nog att det är de europeiska männen, som med sin bildning, sitt vetande och sin kultur ge nerven i intellektuellt liv och att hans hustrus konstnärliga temperament och uppväxttid i fria, goda, glada kretsar gjorde ett dylikt sällskapsliv kärt för henne. Men tänk på mig, sade han, som tillhör en släkt, vilken genom generationer aldrig sett en ärlig kvinna röra sig bland unga män — tänk på mig, som då jag ser min hustru tala till en man, ge honom sitt leende, sin blick — känner mig som om jag stryptes! *Min hustru, min kvinna — inte din!* Hon tillhör mig, bara mig. Var rörelse, var tanke, vart leende — ingenting får rövas! Därav kom det sig, att då prinsen av Monaco bad att få lära känna prinsessan, fick han till svar — när ers höghet kommer hit ensam, utan uppvaktning av unga herrar. — Ty prinsen är en äldre man. Men Elsa Lindberg går numera obesvärat

Den persiska prinsessan med sina barn, väntande på visit av shahen av Persien.

Fatma med sina duvor och kaniner på villans tak. Kupolen är inredd till hennes lekstuga och studierum.

på konserter, teatrar, restauranger, hon får se och ses. Men män få icke introduceras till henne. Endast de hennes man själv utväljer.

Denna större frihet sammanfaller med kvinnorevolutionen i orienten, med ungturkiska rörelsen.

Det är nu aderton år sedan. —

Högt uppe på en brant bergssluttning över Monaco och Monte Carlo vid Boulevard de l'Observatoire står den persiske prinsens mosaikglittrande villa. Långt ute från sjön ser man den. Som en persisk legend lyser den mot bergets svarta massa — en legend i vit marmor, gyllene snirklar och blå lapiz-lazuli. Med kupolerna mjukt rundade mot luftens genomskinliga blå och en bred terrass med persiska kejsarreliefer i det bländande vita solskenet. Som ett skimrande siden

ligger havet där nere, djupt, djupt nere vid foten av branter, utför vilka vita låga villor, vajande palmer och hett lysande blommor stiga. Bergsvinden möter havsvinden här uppe och luften är som en sval, klar dryck.

En italiensk liten tjänsteande — Candide! — öppnar dörren och man står i en kylig marmorhall med persiska sjalar bakom vita statyer. Man skyntar en glimt av fredsmuséet, Gubernatis skänk till prinsen — ett galleri innesluter den gamle idealistens skatter. Men den vindlande, vita trappan leder upp till hallen, salongen, det persiska husets rum för främlingar.

Mattor — mattor — mattor, envar en legend för sig. Väggar och golv äro täckta av de utsöktaste och skönaste vävnader, dessa handknutna skatter från den gamla orienten, där vart mönster var en konstnärs dikt, vart färgval en Gudabenådad målares val. Där är mattan från shahen — en by, som vävde blott för honom och från vilken ingen fick salubjudas. De han hedrade med sin vänskap fingo en som skänk och här hänger en, sällsamt slingrande i mönstret med mikroskopiskt blommotiv. Över dörren faller i pompöst guldbroderi den heliga stenens täcke. En by i Persien är invigd till att brodera ett jätte-

Matsalen i villa Danichgah.

Prinsens bibliotek.

Radioaktivt — Hårläkemedlen RA—DI—ON — Vetenskapligt

Grånad botas och förhindras. Pris pr burk 3: 50.
CHEM. ANST. IBIS, 11 Stora Nygatan, Stockholm.

Riks tel. 170 76
 Allm. tel. 146 29

Obs!

Mjällbildning och håravfall upphöra. Nytt här även på skalliga personer, om hårrötterna ej äro döda. Pris pr flaska 6: —.

täcke, som vid den ärliga högtidligheten i Mecka breddes över Den svarta stenen, den heliga vallfartsorten. När högtidligheten är förbi, bringas täckelset till kalifen (sultanen) och denne skär sönder det och ger bitarne till högt förtjänta personer. Engelsmännen brukar gärna söka köpa dessa bitar för det

myckna guldets skull i broderierna. Men det påstås att muhammedanerna icke falla till föga för penningklängen i det fallet. Shahens bild med smyckena i blixtrande inlagda stenar lyser mot en från väggens matta, skönt formade vaser och kannor av järn med inhamrat guld stå på de pärlemorinlagda borden,

målade bok- och spegelband i röd lack med fina, mjuka färger ligga och lysa som dunkelt och hett vin under glaslock, de många kuddarne på den låga divanen äro mjuka — genom de öppna dörrarne ser man det oändliga havet i sin blågrå vaggning och därute på terrassen resa sig perserkungarne Cyrus och Darius i hög relief mot den vita, bländande vita stenen. Ty det var här som perserna hade sitt läger på den tid, då Europa var deras vasall. Prins Mirza Rhiza Khan Arfa-od-Dovleh har tagit arv från dem för sig och sin svenska.

Det var hit upp de två shaherna av Persien kommo för att hälsa prinsessan. På hög befallning tog hon själv emot dem, men sonen, den 17-årige Ibrahim, var ensam värd för deras svit.

Bredvid salongen ligger matsalen i tegelrött och blekt vitgult med en rikedom av äkta porsliner, silver och guldserviser, lysande frukter och blommor i skålar — ett ljust och förnämligt rum. En trappa högre upp bor prinsan — hans bibliotek och skrivrum äro båda inredda med österns lugna stilrenhet, från sin tid som ambassadör bevarar han intressanta souvenirer från Europas hov och i ett skåp gömmas de härligaste gamla bokrariteter tillsammans med sköna äkta persiska

Prinsessan i sin privata salong.

Fatma.

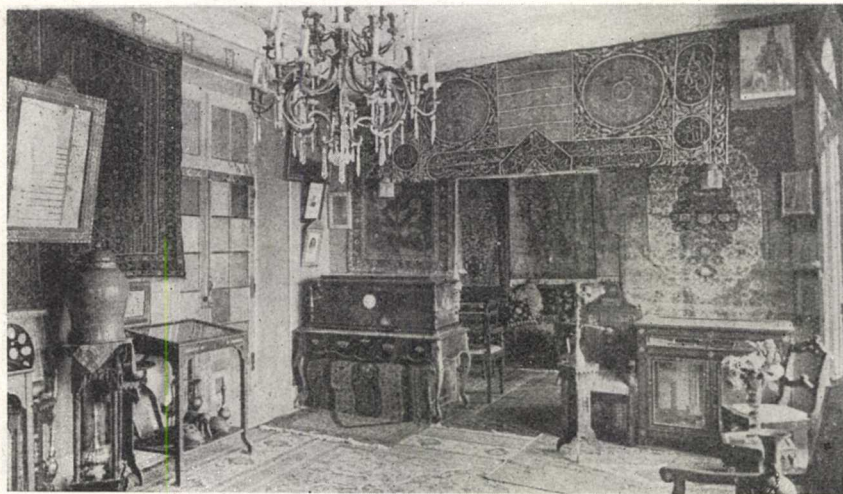
konstsaker, kuriositeter och smycken. En trappa högre upp är prinsessans salong. Där bor mest Elsa Lindberg. Där har hon sitt

piano, sina massor av böcker, sina handarbeten, sina målargrejor, sina porträtt av familj och vänner. Elsa Lindberg. Men den Elsa Lindberg, som överallt "såg utländsk ut" och som fann sig själv på sin egen väg. Det är sällan kvinnor nå fram till att bli personligheter som både människor och kvinnor — ja det är ju dumt att göra skillnad på de båda begreppen, men en kvinna blir ofta människa utan att få sin kvinnliga egenart frigjord och klar — och tvärtom. Hos Elsa Lindberg har denna kvinnliga egenart mejslats ut som kaméen — man ser den markanta profilen mot stenens matta jämnhet. Och

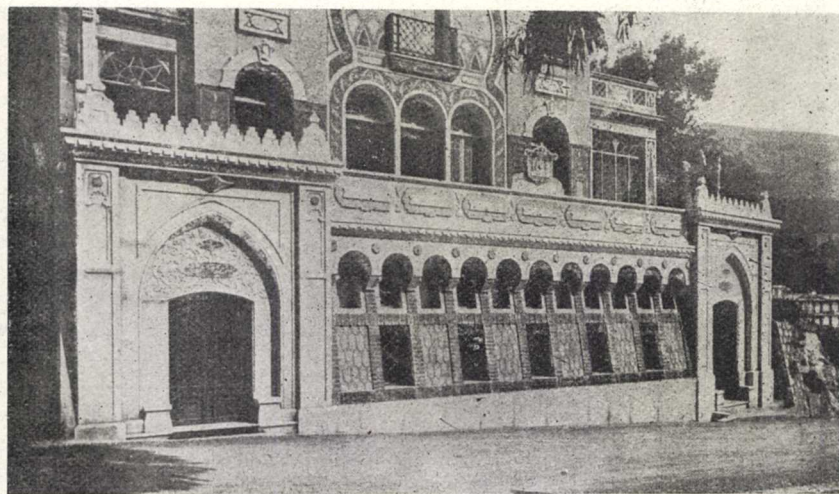
människan, moralbegreppen ha anpassat sig efter denna den starkaste impulsen i väsendet. Hon såg en man och hon följde honom och hon blev havande i sin själ och födde sitt eget väsen. En smula oriental, en smula svenska, en smula drömmande fantast, kvinna — men allt i allt en stängel med djup rot och stängeln bär blommor. —

Hon tycker om att se glada människor omkring sig, hon tror på det goda och lyckliga. Och en gång, i ett ögonblick av ärlig förtrohet säger hon: Jag har aldrig ångrat det steg jag tog för aderton år sedan. Det är inte många som ha en så fin och god man som jag.

Det finnes i äktenskapet två barn: Ibrahim och Fatma, och som så ofta är fallet har sammanförandet av två raser, två kulturer, skapat säreget känsliga och starka intelligenser. Båda barnen äga äkta konstnärlig begåvning, båda äro sällsynta musikaliska, måla väl. Ibrahim är den förnämste lärjungen vid lycéet och särskilt som matematiker ett lovande snille. Han är en präktig, stilla, mild ung man, men han har ärvt orientens passion, som glöder under aska. Det tyranniska draget är gemensamt för båda barnen — den vackra, ännu sunt barnsliga 14-åringen Fatma med sin levande musik, sin underbart graciösa dans —

Stora salongen.

Fredsgalleriet.

CAP KAKAO

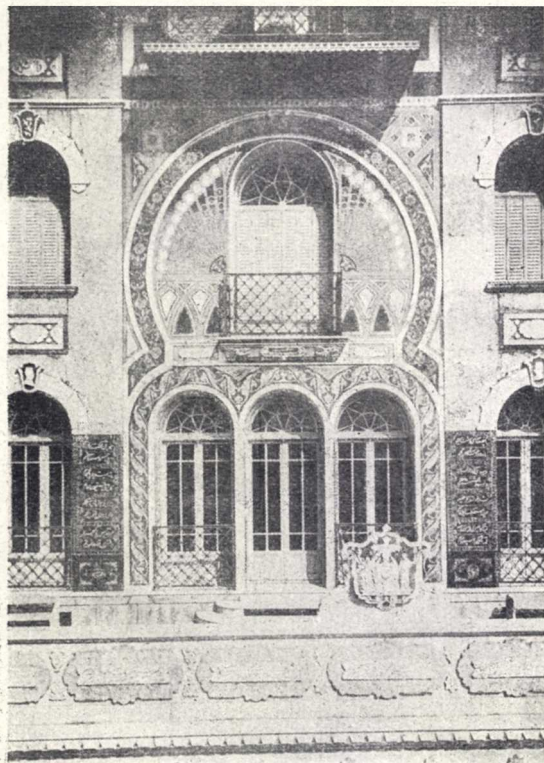
är genom sin fylliga, goda smak och renhet den bästa och billigaste

FRANSKA CHOKLAD- & KONFEKTFABRIKEN, A.-B. - GÖTEBORG

Villa Danichgah, exteriör.

Hon lär dans för en balettdansös — och sina latinska krior — hon läser redan på studenten — Fatma påminner levande om en bortskämd och nyckfull haremsfavorit, som under alla sina förtjusande kapricer aldrig glömmer att hon är född att härska. Sonen är oriental i sin uppfattning av seder och bruk, han håller lika strängt som sin far på moderns avskildhet. Fatma brusar upp om man häntyder på ett liv under sådana former. Hon är fjorton år och man anholder redan om hennes hand. — Rika perser på den diplomatiska banan. Men fadern har lovat att hon skall få taga studenten först och fylla sitt adertonår som en fri, europeisk flicka och sedan skall hon få välja. Men ingen kristen man. Barnen äro muhammedaner i enlighet med persisk lag. En muhammedan kan äkta en kris-

Fasaden av villan.

Jag hörde såsom vingars brus.

JAG HÖRDE såsom vingars brus,
en suck av vind, ett aftonsus.
Då stodo änglar vid mitt hus
så skinande som altarljus.

Guds änglar voro tolv i tal,
de stego in uti min sal.
Och oro ond, som mal och mal,
vek bort för friden, ljuv och sval.

Tolv änglar mig tillhanda gå,
de ondskan från mitt hjärta två.
Min slitna rock blev lagd i vrå,
strax sken som kostligt guld därpå.

Tolv änglar vid min bädd stå vakt,
ett tåcke över mig de lagt.
Ett fridens ord blev hjärtat sagt,
så ljuv en dröm mig överbragt:

Och änglaskaran bugar sig:
"Vak upp, statt upp", och hastelig
i kostlig dräkt de kläda mig
och säga: "vid vår sida stig!"

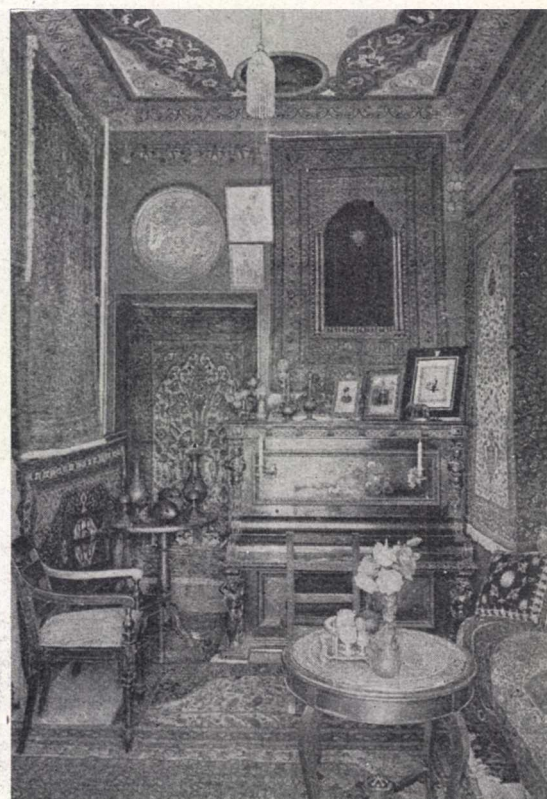
Guds änglar över gårdens grus
gå skinande som solens ljus.
Och med stor makt och vingars brus
mig leda mot Guds berg och hus.

SIGURD DAHLLÖF.

ten men en kristen man aldrig en muhammedansk kvinna. Då bleve hon utstött, förbannad och fågelfri, kan dödas av vilken profetens anhängare som helst. Ty den kristne är oren.

Prins Mirza Rhiza Khan är en man med vilja. Han tog en svensk hustru och hans barn äro persiska. De tala god svenska och blott deras säregna skönhet, de fint vågade ögonbrynen, de långa ögonhåren, de stora, mörka ögonen, den lilla fina munnen och den elfbensvita hyn förråda inslaget av främmande race. Fatma är icke helt lik unga svenska flickor i hennes år. Hon är mognare och barnligare, hon är en tilldragande och sällsam blandning av öster och väster, ett förtjusande väsen med stora, rika möjligheter åt alla håll. Hon blir en gång passionerad i kärlek och i vilja, hon kan komma att krossa sin livslycka som en narduskruka inför konstens altare — om hon vill det. Och den som sett in i hennes ögon skall för evigt vända sig om och söka "Fatma".

Ibrahim — vid sjutton år en man, mild, klok, drömmande, sluten, värdig. Han skall bli ingenjör, officer och diplomat och ägna

Rökrummet.

sitt liv åt Persien. Hans mors energiska sinne mildrar hans orientaliska ro och man väntar redan i Persien på svenskans son.

Villa Danichgah — under dess blåa kupoler och glimmande guldmosaik möter en ett rikt konstnärligt liv. Världslitteraturens bästa alster äro kända och älskade där — ej bara västerns utan också österns kultur blommar där. Musiken och målningen ha sina tjänare där — icke diletanter utan kunniga, kritiska utövare. Både mor och dotter dansa österns och västerns danser till enkla, melodiska permelodier och fullödigas europeiska toner. Hemmets väggar stå starka — man lever, utvecklas, njuter för sig själv, man erövrar livet för sin egen skull och söker med kräsen instinkt det förnämsta och bästa.

Experimentet har slagit väl ut.

Cyrusmonumentet på villans terrass.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

Bomullstyger = Möbeltyger = Gardiner

Prover på begäran. . . .
Precisera vad som önskas.

* Konstfliten, Göteborg.

MINA LEVNADSMINNEN. Av Helena Nyblom.

(Forts. fr. n:r 21.)

EMELLERTID ÄR DET NU EN GÅNG så, att nutiden hänger tillsammans både med det förflutna och med framtiden och inte kan skiljas från någöndera. I konsten liksom i allt annat håller sig mänskligheten sällan mitt på landsvägen, där den åker framåt i raskt trav, men den har alltid fallenhet för att styra mot diket, antingen till höger eller till vänster — ja, välter också ibland helt och hållet med vagnen. —

Vermehren hade stor förmåga att berätta, vilket han gjorde mycket levande, antingen det var något han själv hade upplevat eller en historia han hade läst, och så skrev han så utmärkta brev.

Ända till sin sena ålderdom bibehöll han samma vackra och tydliga stil, som det är ett nöje att läsa. Det stod alltid något i Vermehrens brev. Där fanns en sådan blandning av fakta, som han kunde framställa på det mest levande sätt, och hans egna tankar om saker och ting. De första av Vermehrens brev jag hörde läsas, voro från hans italienska resa, då han skrev långa brev till fru Glahn (vår värdinna på Kalkbränderiet). Hon läste dem högt för flera av hans vänner, och jag fick tillåtelse att vara med och höra på. Det är också en glädje, och en stor glädje, som vår moderna tid har berövat oss: våra vänners långa brev! Vem har numera tid att skriva utförliga brev? Man skickar brevkort — eller telegraferar. Och dock finns det få så pregnanta uttryck för en persons och en tidsålders karaktär som just brev. Hur mycket intressantare äro de inte än alla fantasier, som ge sig uttryck i levnadsbeskrivningar eller romaner, skrivna av människor, som leva i en senare tidsålder än den de beskriva! Brev äro liksom porträtt det bästa, ja, enda sanna historiemåleriet.

Vermehren var gift med den intagande Thomasine Grüner, som, liksom han själv, var född i Ringsted. Jag såg henne en gång, då jag var liten, fladdra förbi mig i Klosterhaven klädd i en rosa klänning. Medan hon levde, var jag endast sällan i Danmark, och jag kände henne därför nästan inte, men hon var och förblev en vacker människa att se på. Hennes slanka figur, lockiga hår och graciösa rörelser kommo henne att alltid se lika ung ut. Dessutom hade hon det mest intagande leende och de vackraste tänder jag någonsin sett. Allt vad hon var för sin man och sin stora barnskara, har jag ingen rättighet att tala om. Hennes lov må sjungas av någon, som har känt henne närmare. Hon arbetade, som så många husmödrar, allt för mycket, och dog, då hon ännu var ung. Sedan blev Vermehren både far och mor för sina barn, som älskade honom liksom alla, som ha känt honom närmare.

För mig står Vermehren som personifikationen av en dansk man. Inte endast därför, att han var en brinnande patriot, som höll på allt, som tillhörde hans fädernesland, men hela hans väsen var så utpräglat danskt: lugnt och uthålligt i nöd och besvärligheter, sannfärdigt och samvetsgrant i all sin vandel, och oaktat han tidtals kunde lida av en tyngande melankoli, besatt han dock en stark fond av humor, som alltid strödde sitt välgörande salt i tillvaron och gjorde honom till en välkommen gäst i alla vänsällskap.

Med bästa vilja kan man ju inte neka, att H. C. Andersen var ful — mycket ful. Det

H. C. Andersen.

finns ju ett slags fulhet, som är så intressant, att den kan vara mera tilldragande än själva skönheten. Men av det slaget var icke Andersens utseende. Alla känna hans drag genom avbildningar; den bakåtsluttande pannan, de tunga ögonlocken och den stora munnen med de neddragna mungiporna. Men det underligaste var, att hela ansiktet var besynnerligt uttrycksöst. Blicken förändrade sig aldrig utan tycktes halvsova, och det var intet spel i de övriga anletsdragen. Man kunde inte tänka sig, att det bodde en så sprudlande fantasi bakom detta ögonskenligen slappa yttre. Han var dessutom tafatt i alla sina rörelser och gestikulerade tämligen starkt, men ganska omotiverat, med sina långa armar. Ja — han var fulare än de flesta.

Jag såg honom första gången, då jag var en helt liten flicka. Det var hos Etatsraadet Collin.

Mor var ungdomsväninna med fru Jette Collin, som jag minns som en mycket vacker dam. Hon var liten och späd med stora, mörka ögon och svarta lockar, uppfästade under mössan på var sida om ansiktet. Collins voro nog lyckliga att äga en trädgård bakom sitt hus; inte en liten förkrympt stadsträdgård utan en riktigt vacker trädgård, full av frukt och blommor. Jag fann den underbart vacker och betraktade det som en fest, när mor ibland tog mig med på besök till Collins, och jag fick lov att komma in bland gräs och plantor och höga träd.

En dag, då jag var hos Collins med mor, var också Andersen närvarande. Han var en ständig gäst i Collins hem, där alla höllo av och beundrade honom. Emellertid måtte han ha förefallit mig förskräckligt ful, ty jag stirrade på honom med fasa. Och han å sin sida hade förmodligen uppfattat mitt ängsliga uttryck, ty han frågade mig plötsligt:

Anna Bissen.

"Vet du vem jag är, min lilla flicka?"

"Ne-e-j!" svarade jag ängsligt.

"Det skall jag säga dig!" svarade han i hemlighetsfull ton. "Jag är fan!"

Och då jag, stum av förskräckelse, glodde på honom, tillade han:

"Vill du se min svans?" medan han famlade på sin rygg mellan rockskörten.

Men då hade jag fått nog. Jag tog till flykten och gömde mig nere i trädgården.

Nästa gång jag såg honom var i Uppsala hos landshövding Hamilton på Uppsala slott, där han var gäst på en resa, som han gjorde genom Sverige.

Han ville läsa högt ur sina sagor och nämnde en viss av dem. Olyckligtvis fanns just denna saga icke, varöver Andersen blev otålig. "Åh jo, se efter, ni har den nog", sade han gång på gång. Jag vet inte om den saga, han äntligen läste upp var den han önskade. Det var: "Stormen flyttar skylt". Däri förekommer det, att stormen får fatt i en skottkärra, som springer nedåt gatan "för att rädda sitt liv". Det föreföll mig så oemotståndligt komiskt, att jag började skratta. Men olyckligtvis kunde jag då för tiden inte genast upphöra att skratta, när jag en gång hade börjat, och Andersen tillkastade mig den ena stränga blicken efter den andra, medan han fortsatte läsningen, och jag gjorde mina ärligaste ansträngningar att komma till lugn.

Jag tycker inte, att det var någon märkvärdigt att höra Andersen läsa. På det hela taget kan jag inte finna, att det är någon särskild njutning att höra någon läsa högt, och dock har jag hört både Andersen, Björnson och Emil Poulsen som föreläsare. En helt annan sak är det, att höra någon berätta. När de inte sitta med näsan över boken, kommer det dramatiska fram, och både mimik och rörelser bidraga till att levandegöra framställningen. Det svåra blir då, att den som berättar, skall minnas de egendomliga ord och vändningar, utan vilka en berättelse blir blek och ointressant. Den måste läras utantill som en roll i ett skådespel. Både Björnson och hans son, skådespelaren, ha haft en märkvärdig förmåga att berätta, så att man blev både varm och kall. Uppläsning kan vara mycket bra, isynnerhet när man sitter med sitt handarbete och lyssnar. Men någon konst kan jag inte finna, att den är. Den bästa uppläsare jag har hört, var en liten gosse på fem år. När han läste, glömdes han verkligen boken.

Då Andersen var i Uppsala, besökte han oss i vårt unga hem. Jag hade den gången mitt första barn, en liten gosse, som blott var ett par månader gammal. Andersen lade sig på knä vid hans vagg och sade sedan: "Glöm nu inte att berätta för honom, när han blir stor, att Andersen legat på knä vid hans vagg!"

Han gav mig därpå en litografi, föreställande ängeln, som bär bort det döda barnet, komponerad till hans saga. Jag tyckte det var en underlig gåva. Icke heller har jag kunnat berätta för min son om Andersens besök, ty ängeln bär bort honom, då han var helt liten.

Sedan har jag mött Andersen ett par gånger i Köpenhamn. En gång hos etatsraadet Kochs, där han också var en ständig gäst, och en gång på en stor fest, som gavs till hans ära. Christian Richardt hade i den anledningen skrivit en briljant visa, som man sjöng vid bordet, och vari han kallade Andersen "sagens kejsare". Vid denna fest, där alla möjliga berömda personer voro närvarande, hade jag fått den senare justitiarius Peter Koch till bords-

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt och Dessert-
choklader. Högfina kvalitéter.
Tillverkare:
A.-Bol. Carl P. Pålhlssons Chocklad-
och Konfektfabrik, Malmö.

**IDUNS PRENUMERATIONS-
PRIS:**
Idun A, vanl. uppl. med julnummer:
Helt år Kr. 14:—
Halvt år » 7:25
Kvartal » 3:75
4:de kvartalet » 4:50

IDUNS ANNONSPRIS:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre eft. text. Utländska annonser:
45 öre å textsida. 45 öre efter text., 50 öre
20 % förhöjning för å textsida, 20 % förh.
särskild begärd plats, för särsk. begärd plats.

Maria Mogensen, Skandinaviens enda kvinnliga egyptolog.

FÖR GOTT OCH VÄL EN TIO ÅR SEDAN kunde man ibland i Glyptoteket i Köpenhamn få se en liten, blond, ung kvinna, som satt nerhukad eller stod i djupsinnig andakt framför någon av de gamla gudabilderna i den egyptologiska avdelningen — själv en gudabild för den, som böjer sig för själens språk. Det hände en gång, att framlidne danske ölkungen Carl Jacobsen såg den lilla kvinnan sitta alldeles försjunken här i sitt Glyptoteks så exklusiva avdelning. Han blev stående på avstånd, förundrad och leende. Något senare fick han veta av Glyptotekets gamle vän, professor Vald. Schmidt, att den unga damen var professors privatelev i egyptologi, och så gav Carl Jacobsen henne lov att komma dit också på de tider, där var stängt för allmänheten. Då hon nästa gång tillfälligtvis såg Jacobsen gå genom Glyptoteket, log hon därför vänligt och troskyldigt mot honom med ett ljus "god dag". "Vem är ni? Jag känner er inte", lød Carl Jacobsens svar. Han hade redan glömt den lilla varelsen, som ödmjukt och stilla satt nerhukad framför de gamla egyptierna. Nej, hon visste nog icke än, att stigen oftast är kylig och trång, som leder in mot forskarens land.

Men något särskilt måtte det redan då ha varit över fröken Maria Mogensens personlighet, längtan och viljestyrka — ty icke lång tid därefter kom Carl Jacobsen bort till henne och föreslog henne att tjänstgöra i Glyptoteket. Därefter följde så utvecklingen som en krans av sköna pärlor: från 1910 fast anställd och av Jacobsen omsider befördrad till ledare av den egyptologiska samlingen, nu därjämte Glyptotekets underinspektör. Gång på gång har hon blivit betrodd med att göra inköpsresor till London och Paris, lärda verk på franska och danska har hon skrivit, från utlandet har hon mottagit många bevis på att man uppskattat hennes vetenskapliga insatser, och hennes eget egyptologiska bibliotek, som hon småningom har samlat med otrolig vakenhet och energi, är väl ett av Europas fylligaste i privat ägo.

Då den egyptiska avdelningen i svenska

Maria Mogensen.

Nationalmuseum skulle ordnas och vetenskapligt värderas, var det icke så märkligt, att framl. Richard Berghs tanke föll på Maria Mogensen. Fröken M. var strax villig. Hon vistades åren 1916—18 i veckotal i Stockholm och fick småningom samlingen vetenskapligt bestämd och katalogiserad i ett praktfullt verk. Ett övermåttan stort och svårt arbete var det. Men fröken Mogensen avtog varje honorar och ville ej ha mer än själva utgifterna för uppehållet betäckta; det hade varit ett så rikt och härligt arbete för henne, att hon kände sig ha fått lön nog i sin arbetsglädje. Det är sällan, man hör sådana ord i dessa tider! Man förstår, att konung Gustaf nu kände sig desto mer manad att sända denna

fina unga kvinna den skönaste orden, hans land ägde: litteris et artibus, att bäras i Sveriges färg, ett högblått band.

Men det, som bör få fängsla Iduns läsare mest hos denna kvinna, är likväl otvivelaktigt detta, att fröken Maria Mogensen, den enda kvinnliga egyptologen i Skandinavien, alls icke är akademiker, icke ens student!

Man frågar sig häpen: hur har det gått till?

Ja, hur går det till, att de få utvalda genom *självuppföstran* kunna nå så otroligt långt?

"Hur kommer en saga till?" säger hon själv som svar. "Den blir väl diktad av den store mästaren. Och *han* har diktat mitt liv!"

Hon säger det så stilla, så ödmjukt. Ett ärligt tack lyser över hennes ord och ansikte, och jag kommer ofrivilligt att tänka på, hur föga denna kvinna liknar sina många moderna medsystrar, sådana de, inbiliska och självgoda, fladdra kring bland oss.

När fröken Mogensen hade fått konung Gustafs ordensdekoration, gav hon i sitt vackra, gammaldags hem i ett av de Christianshavnska patricierhusen (fröken M. är dotter till framl. järnfabrikanten i Christianshavn Nils Mogensen) en liten festmiddag.

Bland gästerna voro den unge konstentusiastens direktör Helge Jacobsen och Glyptotekets övriga direktion.

Den gamle, vithåriga professor Vald. Schmidt talade varmt och enkelt å Glyptotekets vägnar, och den unga värdinnan böjde rodnande sitt huvud.

Då var där en yngre dansk författare, vilken satt i hennes närhet, som från en av bordets stora blomsterdekorationer av rosor och liljor, hyacinter, mimosor och andra stora, förnämliga blommor drog fram en liten vit, anspråkslös vårblomma från mark och väg, där den hörde hemma under solens hägn och vård.

Han plockade den leende och räckte henne den. "Icke sant?" sade han. "Den ville ni helst likna — om jag nu i ett tal finge lust att jämföra er med en eller annan av ert festbords många fagra blommor?"

AXEL THOMSEN.

kavaljer. Han var på den tiden en vacker ung man med ett sydländskt utseende.

Bland andra tal, varav voro ofantligt många, framsade en dam en versifierad skål för Andersen. Hon var inte vidare tilltalande att se på och "sjåpade" sig nog också ganska betydligt. Kochs mörka ögon blevo allt svartare och svartare. Han såg riktigt hotande ut. Då hon hade slutat, vände han sig till mig och sade mycket lakoniskt: "Det var en led kvinna!"

I Sverige är ju Andersen lika berömd som i andra länder, särskilt hans små kvicka och satiriska sagor, som helst läsas av de vuxna. Den, som i Sverige har läst dem (högt) bäst är grevinnan Ebba Snoilsky — Carl Snoilskys hustru. För det första uttalade hon, som var född i Skåne, danskan utmärkt, och dessutom besatt hon den sanna, älskvärda humor, utan vilken man varken kan läsa eller förstå Andersen.

Andersen har genom sin diktning visat, vilken stor betydelse sagoformen har. Egentligen är den ju ett slags lyrik, då diktaren i en saga huvudsakligen kan uttrycka sina egna tankar och känslor. I en novell eller en roman gäller det att finna rätta uttrycket för de olika personernas karaktärer. Dessutom är det ju det härliga, att *allt* kan hända i en saga, allt vad ens fantasi kan föreställa sig och situationen kräver. Men jag tror, att här, liksom i all konst äro två ting lika nödvändiga: en idé, som ger impulsen till hela kompositionen,

och så ett noggrant, klart studium av verkligheten. Både människans och naturens liv yttrar sig i en oändlighet av små drag, som det gäller att iakttaga, och, så vitt möjligt, levande återge. Fattas detta detaljstudium, blir det något blekt och överkligt över hela äventyret. Fattas idén, ja, då är ju det hela ingenting!

Enligt min åsikt sätter Sveriges natur ens fantasi i rörelse på ett alldeles särskilt sätt. I dess hemlighetsfulla, doftande skogar tror man på huldran och på alla naturens dolda makter, både goda och onda. Man ser endast en del, men man anar så mycket. Här är vilt, högtidligt, trolskt. Ingen har uttryckt det bättre än Fröding i sina skogsvisor och kanske allra bäst i sin underbara: "*Vallarelåt*".

I Andersens sagor spelar ju inte naturen en så stor roll. Människorna ha intresserat honom mest, och med vilket underbart geni har han inte förstätt att gissla dem, att förlöjliga det löjliga och att låta den anspråkslösa godheten stråla i sanningens ljus. Allt vad han kallar till hjälp, änder och höns, porslinsgubbar, möbler och stoppnålar — allt tjänar hans uppgift att visa "lasten sig själv och dygden dess eget ansikte", som Hamlet säger. Intet under att han har blivit förstådd och beundrad av alla nationer. De mänskliga felen och förtjänsterna, sedda i stort, äro dock desamma i alla länder.

Professor Langes, som hade varit våra granar, då vi bodde vid Kongens Nytorv, bodde där alltjämt länge efter det att vi flyttat därifrån. Fru Langes flicknamn var Paludan-Müller. Hon var syster till diktaren Paludan-Müller, som vi träffade där i huset. Fru Lange var en fin och intelligent dam och mycket beläst. Hon läste nästan hela dagen högt för sin man, professor Lange, vars syn var svag. Själv var hon i hög grad döv, och det var antagligen från henne, som Julius Lange ärvde sin starka dövhet. J. Roed har målat ett utmärkt porträtt av professor Lange (bröstitbild), där han sitter — så som han nästan alltid satt — med cigarren i handen och sänkt blick, lyssnande till sin hustrus läsning. Dessutom har också J. Roed tecknat en kolteckning av fru Lange, som liknade henne mycket. Hon sitter med en uppslagen bok tryckt emot bröstet och småler mot någon, som om hon just skulle ha gjort en observation över något hon har läst. De två äkta makarna älskade varandra och voro mycket lyckliga. Jag minns, huru de alltid kysste varandra på handen efter måltiden. Först hon sin mans hand med ett uttryck av den mest ödmjuka kärlek, och därpå lutade han sig litet ned och kysste hennes hand. Det är första och sista gången jag sett någon "kyssa på hand" i Danmark. I Sverige är det ju mera allmänt.

(Forts.)

Kvinnan som ville dö. Av Leonard Merrick.

Översättning från engelskan
av Ellen Rydelius.

MITT SAMMANTRÄFFANDE MED mr Peters var så betydelsefullt, att jag icke kan motstå att nämna, att det berodde på en person som jag aldrig sett, på en bagatell, jag kan icke motstå att ett ögonblick beröra mina egna angelägenheter. Jag antogs arbeta på en roman, och jag hade en hjärna lika ofruktsam som potatismos. En dag i augusti fick jag fram ett kvitto ur ett skrivbord och såg, att den dam, till vilken jag skickade mina noveller att maskinskrivas icke hade fått något manuskript från mig på två månader. Upptäckten gjorde mig bestört. Jag blygdes över att det gick så långsamt för mig och beslöt att försöka med en miljöförändring. Min resa ändrade ett par människoöden — och jag hade icke företagit den, om jag icke mött en förebräelse i form av en främlings kvitto.

Jag beslöt mig för Ostende via Antwerpen, där jag ville se på tavlorna, likaså tänkte jag besöka Bryssel, där jag ville se på min vackraste kusin. Och i Antwerpen — där stötte jag på mr Peters! Medan jag strövade genom galleriet frågade en amerikanare mig om jag kunde säga honom, i vilket av rummen han kunde finna "Frans av Assisis sista nattvard". Som jag just blivit förbluffad över en tjänstemans felfria flytande engelska hade jag svaret till hands, och amerikanaren och jag begåvo oss tillsammans in i rummet.

Jag minns att jag kände mig nästan smärtsamt berörd av de första ord han yttrade framför tavlan.

"Man har sagt mig", anmärkte han, "att Rubens sålde denna tavla för sextio pund i engelska pengar, och att man sedan betalade fyrtiotusen pund för den. Det var hårt för Rubens!"

Jag anlade den överlägsne manns ton.

"Ni skulle se den bättre, om ni ställde er längre bort", sade jag. "Vad anser ni om målningen?"

"Målningen", svarade han, "kan jag icke bedöma, men sättet varpå tavlans värde stigit förvånar mig."

Jag trodde icke att jag skulle tycka om honom, men jag började tycka om honom överraskande snart. Han var en medelålders man med ett sorgset ansikte och ett anspråkslöst sätt som var underbart vinnande. På mindre än fem minuter var jag förödmjukad över att jag hade drivit med honom framför "Frans av Assisi". Med vad rätt, hur mycket förstod jag själv av den? Min attityd hade till nio tiondelar varit pose. Denne man var äkta, han talade om det som han fann intressant. Och han visade sig vara allt annat än en dumbom.

Vi gingo nedför trappan till Musée des Beaux Arts sida vid sida och flanerade genom de varma gatorna bland svärmen av träsiga flamländska barn — det finns flera träsiga barn på kvadratmetern i Antwerpen än i Westbourne Park — hem till hotellkvarteret. Det visade sig, att vi bodde på samma hotell, han på första våningen och jag på femte, och efter middagen strövade vi tillsammans till Place Verte och pratade där under träden, medan orkestern spelade.

Han berättade, att han icke varit i Europa förr, och jag observerade, att han var en ensam man, som envist ansträngde sig med att roa sig.

"Saken är den", sade han och räckte mig sitt cigaretui, "jag borde ha gjort den här resan för åtskilliga år sedan. Vill ni inte pröva en cigarr? Det är intet fel med Europa, men jag antar, att jag icke är fullt så pig

på att bese platser som förr i världen. När jag var en pojke, var jag tokig på att komma hit över, men jag hade inga dollars den tiden. Jag lovade mig själv att jag skulle ha en trevlig tid då jag blev trettio och jag knogade på. När jag var trettio, hade jag förtjänat några dollars, men jag såg ingen chance att få en trevlig tid — jag knogade alltså. En eftermiddag föll det mig in, att jag var fyrtio. Det gjorde mig en smula missbelåten, det föreföll mig som om jag aldrig skulle få den trevliga tiden. I början hade jag ämnat bli ledare för en affär men nu hade affären blivit så stor, att den ledde mig. "Nå, sade jag, du har förtjänat din penninghög, och du har ingen att ge ut den på annat än dig själv, nästa år skall du ta dig ledigt och få den roliga tid du arbetat för så länge. Men det blev icke av. Affären fortfor att svälla ut och jag fortfor att säga: nästa år. Och innan jag visste ordet av var jag femtio, och han sänkte rösten något litet — och jag har icke haft den trevliga tiden ännu."

Han skulle resa till Ostende följande morgon, och då vi skildes, var jag ledsen att han icke skulle stanna i Antwerpen till slutet av veckan liksom jag. Emellertid tänkte jag, att vi skulle råkas igen i Ostende, ty jag ämnade icke stanna längre i Bryssel. Det är en vacker stad, och många av oss skulle beundra den mycket mera, om den icke kom oss att längta efter Paris. Likheten är slående, men förtrollningen är borta. Att resa till Bryssel är som att besöka systemen till en kvinna, man är kär i. Bryssel är ett landsorts-Paris, man fattar det, innan man suttit utanför ett kafé en timme och sett typerna gå förbi. Det är bokstavligen landsort i augusti då de flesta teaternas äro stängda, och gatorna äro befolkade med resande från provinsen. Jag hade tänkt stanna tre eller fyra dagara på sin höjd, men plikten mot mina släktingar höll mig kvar tio eller tolv, och till sist, då jag kom fram till Ostende, hade jag nästan glömt bort mr Peters.

Tanken på honom dök åter upp hos mig, då jag begav mig i väg till Kursaal den första kvällen, och jag undrade om han ännu var kvar. Klockan var åtta, och nu då det bländande solskenet på den välsignade plagen hade bleknat och elektriska ljusets strålgång stigit upp i stället, var staden allra mest till sin fördel. Ostende höll ännu på att äta middag. Den långa sammanhängande raden av hotellfönster, som vette mot havet, var strålande upplyst. Fönster invid fönster, breda utan gardiner och till öppet beskådande. En fasad av lysande bord och kulörta ljusskärmar — en strålande fasad av blommor och ansikten och juvelsmyckade kvinnohalsar och armar.

I Kursaal spelade orkestern "L'Amico Fritz". Jag hade lyssnat till musiken kanske en halvtimme, då jag fick syn på mr Peters. Han satt tillsammans med en bekant och han gick förbi mig utan att se mig. De satte sig på kort avstånd från mig, och jag märkte att han talade mycket livligt med henne, med mycket större livlighet än han visat tillsammans med mig. Jag tror det var detta jag observerade först av allt — mr Peters' oväntade livlighet.

Men nästa ögonblick fängslades jag av hans sällskap. Hon var icke ung, jag fann henne icke vacker, hennes klänning föreföll mig, ehuru dyrbar, tarvlig bland de utsökta dräkterna runt omkring oss. Vad var det då som fängslade mig? Jo, det var uttrycket i hennes ansikte. Jag försöker att finna rätta ordet. "Nöje" naturligtvis — men det säger ingenting. Så pass nära som jag kan

förklara det låg det undran i hennes blick. Undran, det är just ordet. Hon hade rynkor kring ögonvråerna, men hennes blick lyste av en ung flickas undran.

Tydligt var intresset för konversationen ömsesidigt, och jag antog att de hade känt varandra i Förenta staterna. Så gingo de förbi mig ännu en gång, jag hörde henne tala, och hon hade icke ett spår av amerikansk accent. Jag började tycka, att mr Peters hade använt sin tid i Ostende mycket väl.

Jag såg honom tillsammans med henne på morgonen och dagen därpå men det gick två eller tre dagar innan jag träffade honom ensam. Då vi sutto och pratade, kunde jag icke motstå frestelsen att fälla en antydning om henne.

"Ni är på bättre humör", sade jag, "har ni träffat på någon från 'andra sidan', som piggat upp er?"

En aning av ett leende svävade kring hans smala, sluga läppar.

"Nej", sade han långdraget, "nej, jag har icke träffat någon bekant i Europa ännu, men..." han räckte fram sitt cigaretui, "vill ni inte försöka en cigarr medan jag går framåt?"

Jag önskade ibland att han ville presentera mig för henne, men det gjorde han aldrig. Beständigt sutto dessa båda figurer tillsammans i Kursaal, i konsertrummet eller på terrassen. Om jag såg den lilla såg jag också mr Peters. Så vitt jag vet, talade hon aldrig med någon annan, och beständigt grep och förbryllade mig det flickaktiga i hennes blick, beständigt, d. v. s. tills slutet nalkades.

Naturligtvis visste jag icke att slutet var hotande nära, men jag kunde ej undgå att märka skillnaden. Den nyfikenhet hon väckt hos mig, var så stark, jag hade observerat henne så uppmärksamt i nästan fjorton dagar — åh, det låter kanske vulgärt, jag försvarar mig icke — att första gången jag kastade en blick på hennes ansikte och såg bekymmer i det, kände jag en tydlig schock. Och under de följande dagarna såg jag att det var svåra bekymmer. Det var som om glöden inom henne sjönk ihop, som om den höll på att dö ut, och lämnade henne kall och grå. Jag sade — det är ett starkt ord, men en gång sade jag att blicken i hennes ansikte betydde skräck.

Jag fäste ingen uppmärksamhet vid den omständigheten, att mr Peters satt ensam på terrassen, då jag kom in i Kursaal samma kväll, därför att jag antog att han väntade på henne. Det var först när jag fann honom sitta ensam kvar på samma ställe mycket långt efteråt som jag blev förvånad. Ni vet hur man ibland utan en åtbörd förstår att en människa vill att man skall slå sig ned men att man inte skall tala: jag visste att mr Peters ville att jag skulle sätta mig bredvid honom och att jag inte skulle tala. Jag tänker vi måste ha suttit där och sett på människensstrimman över havet en kvart, innan någon av oss sade ett ord.

Sedan anmärkte han torrt: "Min vän har rest."

"Ni måste sakna henne", svarade jag.

Han funderade igen och räckte mig sitt cigaretui med den sedvanliga frågan. Jag sade att jag ville ha en cigarr.

"Ni fann mig häpen", återtog han och blåste eftertänksamt ut röken av sin cigarr, över den egendomligaste händelse jag hört i mitt liv. "Jag håller på att få tillbaka andedräkten igen. Ni kanske lade märke till damen?"

Jag sade att jag gjort det.

(Forts. sid. 402.)

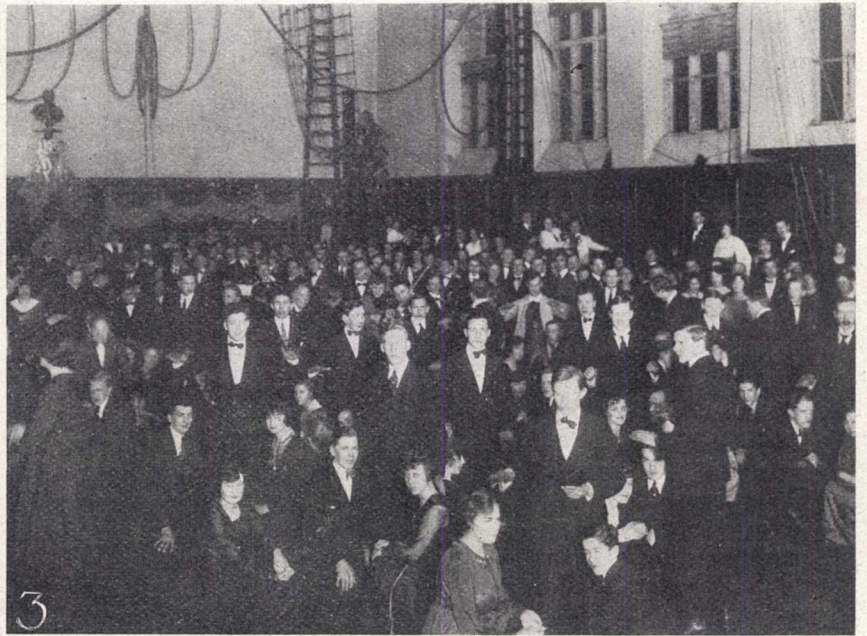
Moderna arbetare, konst och "steppning".

ATT UTAN FÖRKUNSKAPER på halvannan timme passera ända från 1600- och 1700-talskonsten genom diverse stadier, och slutligen stanna inför en Grünewald, en John Sten och en Leander Engström och till på köpet i viss mån förstå dessa moderna — det är något, som många inte hinner med under ett helt liv. Och dock är det detta, som de arbetare göra, av vilka en av våra bilder visar en grupp. På den bilden ser man intendenten vid Nationalmuseum, d:r Gregor Paulsson, som stannat inför det nyaste — för många rätt så förvirrande — nya inom svensk

Arbetare inför konstmodernism i Nationalmuseum.

närligt återge en sak. Senare stannar man t. ex. inför en Eugen Jansson och blir uppmärksam på betydelsen av den konstnärliga överdriften och kontrastverkan. Till slut stå så arbetarna inför en Grünewald och en Leander Engström! Och föreläsaren fortsätter: konst är inte fotografering, fotografiet återger i själva verket icke föremålet fullt så som vårt öga ser det. "Ni tycka, att den där väggen är grå, inte sant?" säger han vidare. "Se efter, den är gul!" Upptäckten att den grå väggen är gul ger impulsen till viljan att förstå, och snart ser

konst med sina åhörare, en del av dem, som "Arbetarnas bildningsförbund" i Stockholm brukat samla till olika slags föreläsningar o. s. v.

D:r Paulsson berättar själv för en medarbetare i Idun, att det är ett rent nöje att hålla dessa demonstrationer. Dessa kroppsarbetare äro intresserade och förstående, och de komma inte med de självgodhetens fördomar, som — granskom vårt hjärta! — många andra, vilken aldrig bemödat sig att få upp ögonen för skön konst, släpar omkring med.

Inom svensk konst börjar man t. ex. — vi ha själva gått med på en sådan föreläsning — med den mera fotografiska naturalismen, och här får åskådaren, som kanske är mera van vid "Brokiga Blad" än Nationalmuseum, litet hum om vad det över huvud taget innebär att konst-

Man steppar en lördagskväll. — Många tycka mer om folklekar än stepp.

En stund i studiecirkeln.

man arbetarna dröja i begrundan inför den stilisering, det borteliminerande av oväsentliga detaljer, den stränghet i kompositionen m. m., som han kan finna i den modernaste konsten.

Även våra andra bilder visa typer av den i god mening moderne unge arbetaren, som skaffar sig bildning i sin studiecirkel och roar sig i sin folkdansförening. "Söderamerikanare" av det där beryktade slaget finns det nog också bevaras bland de unga, och det är den sortens folk, som helst gå och "klacka", som det heter på "söderamerikanska", i danspalatsen. Från de goda dansföreningarna för arbetarungdom håller man nog samt "steppen" borta; man håller sig till de gammaldags danserna och folklekarna, ty: där steppen rycker in, rycker moralen ut, påstår man där av erfarenhet. E. TH.

Margit Romare-Rendschmidt. :-

En svensk målarinna, som gjort lycka i Tyskland. :-

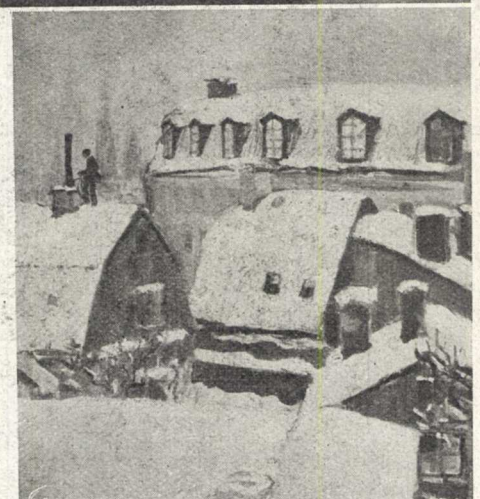
HOS CASPER I BERLIN UTSTÄLLES FÖR närvarande en hel del porträtt och landskap av fru Margit Romare-Rendschmidt.

Fru Romare-R. är svenska, stockholmska till på köpet, och hennes första konstnärsdrömmar fingo sin bakgrund i "Söders" höjder, där hon snart "tittade ut" alla de små idyllerna. Men det var inte endast idyllerna, som lockade. Redan som liten flicka målade och ritade hon i hemlighet sina vänners och bekantas ryggar, idel ryggtavlor, som inte hade något samband med bakgårdarnas poesi — men likheten påstås ha varit omisskänlig. Ja, det är inte det sämsta att börja med ryggen, när man vill skapa sig en ställning som porträttmålare!

Fru Romare-R. är som sagt stockholmska, hennes far var stadsfullm., direktör i Stockholms brandförsäkringsbolag, och en broder Birger Romare har

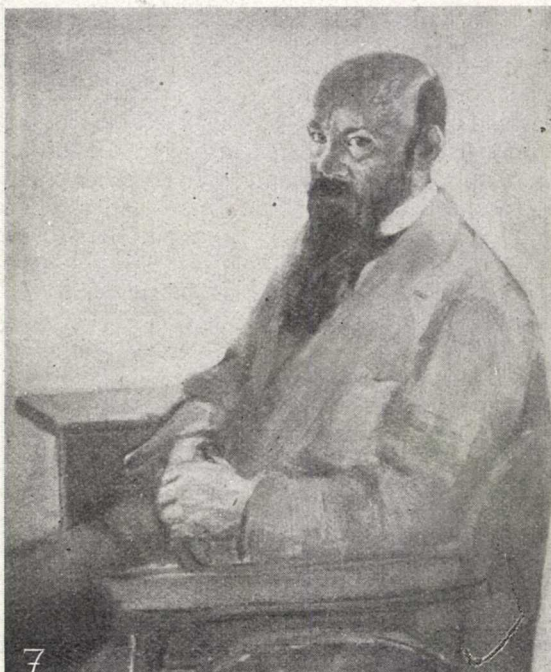
Fru Romare-Rendschmidts porträtt tåla att se på, och den pregnans och färgglädje, som utmärka dem, är i bästa mening modern, men har ingenting att skaffa med all den osmälta "porträttkonst" som expressionism och dadaism av brist på lämplig näring (eller kanske endast för att få mage till fortsatt frässeri) kastar upp på våra konstsalonger. Fru Romare-R:s porträtt ha därtill den stora gnistan av *likhet*, som ju är "litteratur" och som väcker sådan fasa hos de moderna från i morse, som se med öron och höra med ögon, krypande omkring i färgen med sina finaste och känsligaste härstrån som rov för en stundom verkligen intressant och underbar arsenikförgiftning.

Jag skyndar nu att visa på dessa enkla porträtt av Margit Romare-R. som också äro rätt mänskliga vad priset beträffar. Se bara porträttet av konst-

i vida kretsar gjort sig känd som vissångare. Fru Romare-R. genomgick Künstlerinnen-Verein, som är Münchens kvinnliga konstakademi, och räknades där som en av de duktigaste eleverna vad porträtteckning beträffar. Därefter studerade hon ett år vid konstakademien i Stockholm och fortsatte för Wilhelmson och Aron Jerle, hos vilka hon fann största intresse och sympati. Från och med 1913 började så fru R. måla porträtt på beställning och är nu medlem av Wilmersdorfer Kunsthalle. Fru R. är gift med statsarkitekt Rendschmidt i Berlin, son till den kände landskapsmålaren Rendschmidt.

1. Margit Romare-Rendschmidt. 2. "Barbro". 3. Damporträtt.
4. Bakgård på Söder. 5. Italienskt landskap. 6. Ett Söder-motiv.
7. Ernst Norlind. 8. Konstnärinnans dotter. 9. Direktör A. V. Romare.

närinnans dotter, där finurligheten sätter pricken över iet på en hel liten personlighet, eller det andra barnporträttet av "Barbro", vilkens obetvingliga lekluks hunnit gripas säkrare än hög tar duva, och där inte ens fotografiapparaten, som alltid gör brunt och gult till svart, här kunnat borteliminera livslusten. Att likheten är slående kan en far intyga. Porträttet av Ernst Norlind är från i somras och Norlind har själv gett det sitt starka gillande. "Dampporträtt" är mänskligt i sin pregnans och likaså porträttet av dir. A. V. Romare, m. fl. Vi hoppas nu, att den begåvade konstnärinnan snart skall låta höra av sig med en större utställning också hemma i Stockholm.

NILS WILHELM LUNDH.

(Forts. fr. sid. 399.)

"Jag antar att ni tror henne vara en rik dam?"

Jag svarade jakande.

"Ja, men vet ni, hon är nästan så fattig som en skåprätta. Jag har levat för länge för att extravagera med sinnesrörelser, men den lilla damens historia har riktigt upprört mig. Som författare kanske ni finner den värd er uppmärksamhet. Det var emedan hon alltid varit ensam, det var det som gav upp-

hov till bekymren — hennes ensamhet. Det är förfärligt att tänka på de många stackars små kvinnor i London, vilkas hjärtan brista av ensamhet. Hon hade aldrig något sällskap. Aldrig ett nöje. På mornarna gick hon till sin plats, på kvällarna gick hon tillbaka där hon bodde. Hon var en aderton års flicka den tiden, och hon gick muntert. Och hon var munter, då hon var tjugo, och tjugofem, och trettio, hon höll alltid modet uppe med tanken på något ljusare. Längre fram, ni vet, hon hoppades alltid, liksom jag, på den "trevliga tiden".

"Fortsätt", sade jag.

"När hon suttit på kontor i årtal och skött hushåll på lediga stunder, hade hon satt undan en liten summa. Men hon var så rädd att röra den, det var den ensamma kvinnans växande fruktan att hon en dag skulle bli sjuk och behöva dessa pengar. Och "den trevliga tiden" kom icke. Och hennes ungdom övergav henne, och linjer smögo sig fram kring hennes ögon och mun, — hon såg sig i spegeln och märkte dem — och hon

gick icke bort och hem fullt så tappert som förut. Hon hade varit med om mer än tjugo års slit och hoppfullheten höll på att dö inom henne. Hon var matt av längtan, ser ni. Hon ville sätta på sig vackra saker, innan hon blev gammal, hon hungrade efter att få smaka de ljuvligheter hon var skapad för."

Han blåste ut en rökring i luften och betraktade den.

"Detta stadium gick förbi. Det föreföll henne allteftersom tiden släpade sig fram, att hon icke hade energi kvar till någonting. Hon var trött. När hon lade sig ned för att sova, var hon icke särskilt pigg på att vakna mera. Enligt min mening, var det visst inte arbetet som skadat henne, det var tristessen. Det var tomheten i hennes liv, ensligheten. Så småningom måste hon gå till en läkare, och han talade om "depression" och "melankoli".

Han sade att hon borde vara tillsammans med vänner — hon hade ungefär lika mycket vänner som Robinson Crusoe innan Fredag dök upp — han rekommenderade henne att söka "glatt sällskap". Hon sade att hon var "mycket tacksam" och gick tillbaka till sin bostad och satte sig att stirra ner från fönstret på främlingarna, som gingo förbi i skymningen. Jag vet icke, om ni har råkat på något fall av melankoli. En man jag tyckte om blev utsatt för det i Buffalo. Då han icke var i affären, brukade han sitta och grubbla i timmar, med vidöppna ögon, och utan att någonsin säga ett ord. Jag stannade en gång och talade med honom en halv natt, försökte övertala honom att ta ett ombyte underkläder och resa till Europa på morgonen, jag sade att det skulle göra honom gott att störta omkring i butikerna och köpa det mesta han behövde för att sätta på sig, då han kommit fram. Jag antar att mina argument icke voro så utmärkta som mina avsikter — då jag gick ned till staden efter frukost fick jag höra att han skjutit sig. Melankoli blir lätt farlig... Nej, det var icke mycken nytta med läkarens råd till den lilla damen. Hennes väg till kontoret gick över en bro. En kväll då hon gick över den, kom den tanken för henne att det skulle vara skönt att ligga i floden och höra vattnet brusa i öronen. Så slet hon sig därifrån, emedan hon blivit yr i huvudet. Varje morgon och kväll måste hon gå över bron, ni förstår mig. Varje morgon och kväll hamrade den tanken i henne, och hon stannade vid räcket och såg ner."

Under den paus han gjorde blev musiken från konsertrummet pinsamt tydlig. Man spelade "Aufforderung zum Tanz".

"Nå, det var precis som med vännen jag förlorade i Buffalo", fortsatte han lugnt, "medan hon gjorde sitt arbete som en maskin hela dagen, beredde hon sig på att dö. Hon hade blivit så eländigt trött, att det var en lättnad för henne att tänka på att dö... Ni kommer att le åt vad jag nu säger. En eftermiddag såg hon en vanlig affisch på en vägg — en bild från en kontinental badort med modernt klädda damer, som paraderade på plagen. Hon berättade det för mig — med tanken på döden dominerande i sin själ stod hon där mitt på Londongatan och såg på den, och vet ni, hon grämde sig över att hon skulle lämna världen utan att en enda gång ha haft på sig en vacker klänning eller köpt en knippa rosor i december! Ni kanske skrattar åt tanken på ett ordinarie plakat, som inverkar på en kvinna vid en sådan tidpunkt."

"Jag skrattar icke", sade jag.

"Hon idisslade denna sin sorg tills somliga av intressena från hennes flicktid rörde sig inom henne igen. Entusiasmen var borta men hon var full av längtan. Och hon hade sut-

HYLIN'S EAU DE COLOGNE "E·d·C·"

har en utsökt frisk, behaglig och varaktig doft och verkar styrkande på nerver och hud. Den exklusiva damvärldens favorit-Eau de Cologne. Köp en flaska på prov. E·d·C· säljes överallt.

STEINWAY
 Musikagentur: Steinway & Sons
 Lundholms Planmagasin
 Gölebergsgatan 3A, Stockholm.

FERNOVISTS KAPPAFFÄR
 33 DRÖTTNINGGATAN 33
 KAPPOR, DRÄKTER och KJOLAR
 BESTÄLLNINGSSKRÄDDERI
 MED GARANTI FÖR VÄLSITTNING
 SKINNVAROR STORT URVAL
 MODERATA PRISER

Gyllenhammar
 Hafre-Gryn, Hafre-Mjöl, Hafre-Must
 Bör ej saknas i något hem.

OBS! Gyllenhammars pak. Hafre-must för kläna personer och barn.

E. MELANDERS

böcker äro alltid intressanta. *Livets sagor* 4 kr. *Morgonlandets aftonstjärna*. I. 4.25 och 6.25. II. 5.50 och 7.50. *Konungens bild*. 8.50. *Att tänka på*. 50 öre. Läsvärda.
 LINDBLADS FÖRLAG, UPPSALA.

Goldwyn
 TAND-CREAM

A.-B. De Förenade Kemiska Fabriker, Stockholm

EN KOPP HULTMANS RENA CACAO
 är det bästa på hela dan!

PHOSPHO-ENERGON PILLER
 FORORDAS AV LÄKARE

☉ Vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet ☉

SÄLJES ENDAST I APOTEK
 A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

tit och tänkt. Hon hade suttit och sett på sin sparbanksbok, allt hon hade kvar av livet. Hon räknade ut, att hon kunde säga upp sin plats och leva i lyx en månad. Då månaden var slut, skulle hon vara utblottad, men det betydde ingenting, förstår ni, eftersom hon var fullt beredd på att gå till ro i Thames. Den lilla arbetstrålen i det där lilla kvava rummet fick lust att för en månad fly ut i solskenet, hon frågade sig varför hon icke kunde leva en månad — innan hon dog!..."

"Hon var skygg, då hon gick in att köpa de vackra klänningarna, hon strök kärleksfullt över de läckraste av dem, men hon var för blyg att välja ut dem åt sig själv. Hon kände att hon hade kommit in i butiken för sent för att bära de saker hon hade trånat efter så länge. Hon kom hit dagen efter mig. Hon var en sådan sorgsen liten skepnad, där hon satt vid bordet näst intill mig, kanske var det därför jag fattade sådant tycke för henne, men nu riktigt förvånade det mig att tänka på hur hon levde upp, då vi blivit bekanta. Jag har hört henne skratta, förstår ni! Jag har hört henne skratta riktigt lyckligt, fastän hennes kassa smälte samman som glaci i en ugn, fastän hon darrade var gång hon växlade ett guldmynt, fastän det kommit därhän att hon ryste varje solnedgång som förde henne närmare slutet. Det var först i eftermiddag som hon berättade förhållandet för mig, jag hade märkt att hon var ängslig och jag gjorde henne frågor. Jag tänkte träffa henne igen i kväll, men jag fick ett brev stället, där hon säger att jag aldrig skall träffa henne mera. När de gävo mig brevet, var hon borta."

"Ni menar väl icke att hon — hon är död?" viskade jag.

"Icke ännu", sade han. "Hon skrev, att vår vänskap hade hjälpt henne litet, hon skrev att hon skulle återvända till sin förra bostad och kämpa vidare. Men hon har sagt upp sin plats och hon har gjort slut på sin sista sedel — hur länge tror ni hon skall ha mod att kämpa?"

Han tände en ny cigarr, och bland den juvelprydda exotiska skaran stirrade vi frånvarande över räcknet ned på den ödmjuka hopen av trötta fotgångare, som icke hade nog många shillings för att komma in. Man kan ta sig sämre ting för än att resa över till Ostende blott för att stå vid detta bräckliga staket och betrakta de två världar som det skiljer åt.

Till sist sade jag: "Hon måste ha tyckt mycket om er. Hennes känslor för er gävo henne lust att leva, och för att få stanna här hos er förlösade hon pengarna som hon behövde för att hålla sig vid liv."

"Jag känner mig god då jag hör er säga så", svarade han. "Det är icke uppmuntrande att hon försvunnit, då jag vet att hon aldrig ens nämnt stadsdelen, där hon bodde, men det skulle vara det stoltaste ögonblicket i mitt liv, om denna dam ville samtycka till att gifta sig med mig. När vi stiga upp, skall jag säga adjö — jag reser direkt till London."

"Utan en ledtråd till hennes adress?"

"Ja, utan en aning om den. Jag vet icke var hon bor, och jag vet icke var hon arbetade, och London är en kolossalt stor stad, men jag antar det är ungefär två engelska pund mellan henne och floden och jag måste hitta henne innan de äro slut."

I hans blick såg jag det mod, som hade byggt upp hans förmögenhet. Jag försökte vara hoppfull.

"Om hon jagar efter en plats läser hon tidningar", sade jag.

"Hon skall se på de spalter som intressera henne", sade han, men jag kan icke annonsera på varje sida.

"Ni kan betala för efterforskningar."

"Ni kan lita på jag skall betala, det enda

GAINNS MANIOL

DET BÄSTA
 FÖR HUDEN
 I ALLA VÅDER

NYTT!
MUSTADS
IRIS

Smörblandat margarin

Prova och jämför med mejerismör.

Guldus och Pommac

Nya, härliga måltids- och läskedrycker.

Guldus, den mörka, fylliga, och Pommac, den ljusa, av champagnetypp, båda med utsökt arom,

drickas redan
 över hela Sverige.

Alkoholfria och lätt kolsyrade, innehålla dessa drycker endast rena naturprodukter av högsta kvalitet.

Guldus och Pommac tillverkas av landets alla större läskedrycksfabriker. Extraktorna framställas av

ESSENCE-FABRIKEN FRUCTUS
 STOCKHOLM 5.

Kontrollant: Fil. D:r Yngve Dalström.

Fråga efter Guldus och Pommac överallt!

**PARADIS DUNTÄCKEN
PARADIS MADRASSER**

göra sängkammaren till ett paradIs. Begär katalog!

**I. SVENSSON
& BOURGHARDT**

**TÄCKFABRIK
FJÄDERRÄNSER
WINSLÖV**

**FREJAMI-
PASTILLERNA**

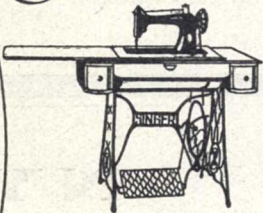
fylla såväl hygienens som den goda smakens krav. Vælgörande vid fall av hosta, heshet och liknande åkommor.

REN SOCKERPRODUKT!

SALJAS
ÖVER-
ALLT!

SINGER

Syboardsmaskiner

**RAPID-
BORAX**

**Renaste och dry-
gaste borax för
toalett- och hus-
hållsändamål**

Tillverkas av
Aktiebol. Oxygenol
Kungl. Hovleverantör

som bekymrar mig är att efterforskningar gå långsamt."

"Jag antar ni vet vilken bro hon går över varje dag?"

"Vi kunna icke bygga något hopp på bron", svarade han, "jag frågade henne icke — jag misstänkte icke att det var vårt sista sammanträffande."

"Hon kanske kämpar längre än ni tror, hon kanske är tapper."

"Det är vänligt menat av er", sade han, "men ni har hört hennes historia." Jag anser att jag måste ha tag i hennes adress inom en vecka — det är en kapploppning med tiden. Det är en sak som är till min fördel: hon har ett namn som man observerar. Hon heter Johanna Faed, och jag antar, att det inte kan vara så många kvinnor som heta så ens i en stad av Londons storlek."

"Så besynnerligt!" stammade jag. "Jag kan ge er Johanna Faeds adress på ett femtiotal kvitton. Åh, det måste vara hon som maskinskriver mina noveller!"

Medan ridån är uppe.

SÄSONGENS SLUTPROGRAM PÅ VASA-teatern, ett danskt lustspel, "Ska vi — eller inte", av Jens Locker, bjöd på ett mycket utnyttjat tema: en skilsmässa mellan ett par unga makar, som i själva verket inte begära bättre än att få leva tillsammans och som även i sista akten lyckligt återförenas.

Det oförargliga stycket bjöd i andra akten på några ganska roande scener, när de båda makarna i och för skilsmässan skola dela upp sitt möblemang och sin piga, men där fanns även gott om longörer, och dessa plus ett slappt samspel gjorde att programmet nog ej kommer tillbaka i höst. Ett par ljuspunkter funnos dock i ensemblen, nämligen fru *Tollie Zellman*, som pikant återgav den unga frun, och hr *Bande* i skepnad av en geléartad dadaistmålare.

De dramatiska sommarförelustelserna gå nu av stapeln allt vad de hinna. Efter den muntra "Hus-assistenten" på Nya Alhambrateatern har följt "Flickan från U. S. A.", en s. k. revyoperett, på den moderniserade Kristallsalongen. Om vi sade att den är rolig, operetten nämligen, skulle vi göra oss skyldiga till en lika stor osanning som om vi ville göra gällande att den nyrestaureerade salongen är vacker.

"Flickan från U. S. A." har tydligen velat bespara oss ansträngningen att utlösa ett gott skratt, ty hon är så tröttande som en kamelstig genom Sahara. Stycket har visserligen en röd tråd, men den bleknar i färgen för varje ny tablå och blir snart nog alldeles grå. Ett jazzbands befängda sprattlingar och några täcka balettnummer, utförda av ett antal vackra flickor, få ersätta författarnes brist på kvickhet och gott humör och de spelandes brist på sängroster.

Herr *Textorius'* vårdade kuplett-föredrag förtjä-

Prov på en fajans-servis från Rörstrands, komp. av Hald.

AXA

Havre-gryn
" mjöl
" must

Gliv barn och sjuklingar det finaste av allt:

AXA HAVREMUST

**A-B FÖRENADE
PIANO & ORGELFABRIKER
GÖTEBORG.**

Flyglar, Pianon, Orglar från landets förnämsta fabriker. Försäljningsmagasin. Stockholm: Drottningg. 23. Göteborg: Arkaden, Malmö: Österg. 28. Norrköping: Drottningg. 16. Gävle: N:a Kungsg. 26.

Nehej!!

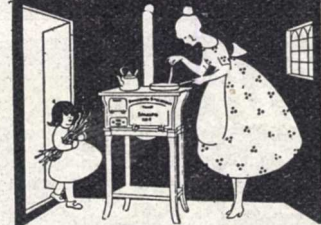
Det skulle vara
M.ZADIG?
Tvättpulver
med violdoft
sa' Mamma!

La Mascotte Hud-Crème

Det bästa för ansikte o. händer.

I KOLONI-,

SPORT- & SOMMARSTUGOR

är **BOLINDERS
SPARSPIS**
IDEALET

Spisen kan uppställas fristående utan murning på en särskilt konstruerad fotställning såsom synes av bilden eller direkt på förut befintlig spis

Eldas med allt slags bränsle.

Bränslebesparande. — Prisbillig.

Finnes i varje järnhandel.

VARU-MÄRKE

MENTHOLATUM

INREGISTRERAT

Medel för utvärtes bruk. Kan begagnas vid många fillfällen. Ni gör en tjänst mot var och en, som Ni gör bekant med Mentholatum.

Pris i tuber kr. 1:25, i burkar 1:50, 2:75 och 5:00. Finnes snart å alla apotek. Gratisprov genast. Sändes även direkt fr. Generaldepöten för Mentholatum; Osterbrogade 4, Köpenhamn O.

Fyrtornets
Fiskbullar
Kaviar
Sardiner

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsil, Maljessil, Apf-
bilar, Vingasil, Rensad anjovis i dill,
Skinn- och benfri ostronanjovis
Levereras i bleckkär.

A.-B. Sveriges Förnade
Konservfabrike.

GÖTEBORG Kungl. Högskolev.

TECTOR

REGERINGSGATAN 39

Alltid senaste
NYHETER
i svenska såväl
som amerikanska
SKODON

ständigt på lager.

Förnämsta fabrikat.

Att uppnå ekono-
miskt oberoende

är en allmän strävan. För att lyckas
är klok hushållning av nöden och där-
till hör bl. a. att man vid sina behov
av livets förmödenheter skaffar det
bästa o. varaktigaste till billigast möj-
liga pris. En god vägledning till för-
mänliga inköp ges av den för goda
varor, billiga priser, reell behandling
och fern expedition kända firman
Ahlin & Holm, Stockholm, genom dess
sommarkatalog för 1920, vilken av en-
var kan erhållas gratis mot endast
portolösen.

Husmödrar

kommen alltid ihåg att
**WINBORGS
ATTIKSSPRIT**

har en oöverträffad
arom och på grund av
sin högre styrka ett
mervärde av 30 öre
per literflaska fram-
för alla andra liknande
fabrikat.

Den bästa kokboken för det bor-
gerliga hemmet... — Ny tillökad
upplaga av

Kokbok fr. Göteborgs Skolkök

33:e tusendet. Ur innehållet:
Bakning, Matlagning, samt all-
männa anvisningar för uppköp
och behandling av ägg, fisk, kött
och rotfrukter m. m. *Efterrätter.*
Konservering av frukt, kött och
fisk. *Anvisningar* för rengörings-
arbeten. *Förslag till middagar* un-
der olika årstider m. m. Pris Kr.
4:25, till landsorten mot postför-
skott. I distribution:

Medéns Bokhandels Aktiebol.,
Göteborg.

nar emellertid allt beröm, liksom hans utföran-
de av rollen i dess helhet; likaså hr *Hellgrens*
vackra romansföredrag. En liten danska, fröken
Oda Bach, får bära upp den kvinnliga huvudrollen
— så gott hon förmår, och det vill inte säga så
värst mycket, ty av sceniskt kunnande besitter hon
det minsta möjliga. Musiken är habiliterad.
Hade texten blott varit bättre!

ARIEL.

Porträtt till dagskrönikan.

Hedda Ahlin.

Lilly Walleni-Strand-
berg.

Gunnar Klintberg.

Maria Nordenfelt.

FÖRESTÄNDARINNAN FRÖKEN MARIA
Nordenfelt i Göteborg fyllde den 29 maj 60 år.
Fröken N. är en av den kvinnliga slöjdens och
handarbetets främsta målmän och pedagoger i vårt
land. Efter studier i Sverige och utlandet var hon
en del år handarbetslärarinna. År 1891 grundade
hon M. Nordenfelts Högre Handarbetsseminarium
och 1909 M. Nordenfelts Kvinnliga yrkesskola,
och det är som föreståndarinna för dessa begge
läroanstalter hon fått sitt viktigaste arbetsfält.

Operasångerskan *Lilly Walleni-Strandberg* har av-
lidit i Stockholm, efter att en längre tid ha lidit
av ett svårt hjärtlidande.

Fru *Walleni* engagerades första gången vid
Operan 1906. Senare hade hon engagemang först
vid Aachens Stadttheater och därpå vid hovoperan
i Hannover. Hösten 1916 kom hon tillbaka till Stock-
holmsoperan, som hon emellertid på grund av sjuk-
dom måste lämna förra våren. Fru W.-S. var gift
med operasångaren *Strandberg*.

Förste regissören och skådespelaren vid Svenska
Teatern i Stockholm *Gunnar Klintberg* fyllde den
24 maj 50 år. Efter att ha spelat omväxlande i
Stockholm, landsorten och Helsingfors, kom K. för
en tjugo års tid sedan till Svenska Teatern, där
han nu som skådespelare och förste regissör har ett
lika välförtjänt som erkänt namn.

Föreståndarinnan för Ählinka skolan i Stock-
holm fröken *Hedda Ahlin* har avlidit, 54 år gam-
mal.

För tjugo års tid sedan övertog fröken *Ahlin*
skolan — där hon först själv hade gått och sedan
blivit lärarinna — efter sin faster, fröken *Karin*
Ahlin, skolans grundarinn. Under de gångna åren
har hon fört fram skolan till främsta ledet. Själv
var hon en utmärkt pedagog, godhjärtad och rätt-
vis.

EN FRANSK MÄSSA HÄLLES I STOCK-
holm i Hantverksföreningens lokaler 5—15 juni.
Det är en mångfald utsökta varor, man får se på
mässan, från tavlor och möbler till klänningar och
allt, som kan grupperas kring det kvinnliga koket-
teriet. Vi återkomma i nästa nummer till mässan.

SENASTE NYHETER

VOILEBLUSAR

J. F. HOLTZ

H. M. DROTNINGENS HOFLEVERANTÖR

MAN BÖR ALDRIG köpa »billig» skokrämm eller
»vilken sort som helst» utan ovillkorligen fordra
det fullt förstklassiga fabrikatet »VIKING».

**NESTLÉ'S
BARNMJÖL**

NÄRANDE LÄTTSMÄLT

TRADE MARK

Bästa näringsmedel för småbarn, åldringar och magsjuka.
Innehåller renaste mjölk av alpkor. Till salu på alla
apotek samt i specialaffärer.

Ensamförsäljare:

EINAR SOTHE & C:o,
STOCKHOLM.

"CREMONA"

Den moderna talmaskinen.

Tillverkad av utvalda träslag och med ljudledning, konstruerad
enligt samma principer som violinen, kan den moderna "Cremona"
återge musik renare och klarare än hittills kända apparater. —
Största urval av skivor.

A.-B. NORDISKA MUSIKAFFÄREN

St. Nygatan 11, Stockholm.
Göteborg, Malmö, Kristiania, Kristianstad.
Specialkatalog gratis!

Propra sängkläder för propra hem!

Använd **Systemmadrasser** i Edra sängar! Mest
praktiska, varaktiga och hygieniska övermadrass.
Återförsäljare på alla större platser inom landet.
Obs. Skyddsmärket **Systemn**.

Aktieholaget Stockholms Vaddfabrik,
Liljeholmen, STOCKHOLM.

Rikst. 1274, 2060, 2058.

Sthlmstet. 3176, 5006.

Cloettas GULD-CACAO
 ÄR FAMILJENS DAGLIGA DRYCK
 FÖRNÄMSTA SVENSKA FABRIKAT · SÄLJES ÖFVERALLT

Svenska Kurortsföreningen

A.-B. Bie Badanstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Upplysn.: Badkontoret, Bie. Läk.: Dr. Nils Wennström, Sthlm.

Borgholm Nordens Madeira. Alla bad. Överläk.: Dr. Joh. O. A. Bergqvist, Uppl. gm Kamrerarekont.

Båstads Havsbad och kuranstalt. 1/6-1/9. Milt, jämnt klimat, härl. lög., en av Västkustens naturskön. badorter. Läkare: D:r Axel Hellstenius, Sthlm; Gymn.: d:r Th. Holmberg.

Djursätra Brunn, Versås. Lugnt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Vål serv. bad. Hetluft. Elektr. ljusb. Omsorgsfull massagebeh. Billigt. Läk.: Hjalmar Andersson, Sthlm.

Fiskebäckskil Havskuranst. v. Västskust. Ren. dammfri havsluft. Alla sort. bad. Massage o. sjukgymn. Bill. levnadslek. Läkare: D:r Ernst Salén.

Fjällnäs c:a 800 mtr ö. h. I björkskogsb. Härl. fjällnat., gott bord. c:a 60 rum. Juni-Aug. Läk.: H. Laurell.

Furusund Havs- o. Gyttebad i Sthlms skärg. Läk.: D:r Sigge Wikander, Sthlm. (Inv. spec. magsjukd.)

Götarp pr Gnosjö, Smål. Högt läge i skogr. trakt vid sjö. Vanl. badf., god järnkälla. Rikst. Mass. Läk.

Hälsjöns Kuranstalt, Horred, Västergöt. Reum., gikt, nerv- o. hjärtsjukd. Spec.: gyttebad. Lämpl. rekreationsort. Barrskog. Gott bord. 22/5-1/9.

Hjo Badanst. Sundaste läge i den förtj. Guldkroken v. Vättern. Utm. bad. Nytt strandb. 1:a kl. bost. God mat. Läk.: D:r E. Tengstrand, Sthlm. För gymn. och mass. D:r Hj. Ekberg, Sthlm.

Hälsans Brunnanstalt, Hälsingborg. Den berömda Sofiekällan. Järnkäll. Härl. havsbad i Oresund med sandstrand. Reum., mag- o. tarmsjukd., katarer. Läk.: A. Björkman.

Iohannisdal v. Köping. Järnkälla m. hög radioaktivitet, vars vatten anv. ären till alla bad. Läkare: G. Ericsson, Köping.

Källvik 8/6-21/8 v. Loftah. Hälso. o. bad mot Rheum. Gikt, Nervsj. Läk.: W. Bergwall, Kneippbad.

Loka 5/6-16/8. Rheumat., Hjärtfel. Neurasth. Berömda gyttebad. Radiuminh. Överl. Th. Hedberg, Stockholm.

Medicinska förfrågningar besvaras av resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den av Sv. Kurortsföreningen utgivna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm, samt genom Nordisk Resebureau: Stockholm, Operahuset; Göteborg, Palace Hotel; Malmö, Stortorget 13 A; Köpenhamn, Kristen Benikowgade 1.

OBS! Önskligt är att kurgästerna medföra eget linne.

Lysekil Havsbad, klimatisk kur- och rekreationsort, fullst. brunn- och badkur, sjukgymn. o. massage. Mod. anlägg. o. goda bostäder. Nya bergsrom. Läkare: Hjalmar Fries, Sthlm.

Malen Båstad. Fullst. kurort. Varm- o. havsbad. Vidsträckt barrskog. Sjukgymnastik. Läkedarinna. Läk.: Professor K. O. af Klercker, Lund.

Marstrand Havskuranstalt, utm. bad, spec. gytte- o. tvåmassag. goda kom., bill. levnadsomk. Prosp. mot porto gen. badkontoret. Läk.: Med. d:r Ivar Lagerberg, Marstrand.

Medevi Skogssanar. Berömda järnk. med radioaktiv utstrålning. Utm. gytte- o. halvbad. Sol- o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terängkur. Dietiskt bord. Läk.: G. Bergmark, Uppsala.

Mösseberg Vattenkur. o. sanatorium. 1,100 f. ö. h. Oppet hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols. el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. hörfrekvensväd. Läk.: Fr. Odenius, Sthlm.

Norttelje 14/6-28/8. Berömda gytte-massage. spec. led- o. muskelreum. Kolsyre- o. tallbarsb. Vack. natur. Vattenl. Rum o. mat för badg. 7 à 8.50 pr dygn. Läk.: I. Wildner.

Nybro 29 km. fr. Kalmar. Præktig barrskog. Alla moderna badf. Starka järnk. Radiumbeh. Billiga priser. Gott bord. Med. d:r G. Lundahl, Sthlm.

Porla Brunn. Berömda, kraftiga järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6-1/7, II term. 5/7-2/8. Postadr. Porla. Läk.: Docent Med. d:r Harald Ohnell, Birgerjarlgat. 31, Sthlm, Rt. o. At.

Ramlösa brunn Säs. 25/5-1/9. Alkaliske o. järnkälla. Spec.: Socker gikt, njurl. Nauheimerbad. Röntgenunders. Läk.: Prof. K. Petré, Doc. M. D:r M. Ljungdahl, Lund.

Ronneby Brunn, Järnkällor. Bad. Rekreation. Fullst. Dietikurer för socker-, tarm- o. njursj. m. m. Läk.: Docent Med. d:r Thorling, Uppsala, D:r Rietz, D:r Falk och D:r Kinberg.

Ryd Badanst. m. radioakt. järnk. Elektr. ljusb. Massagebad. Kneippbad. Skog och sjö. Billigt. Läk.: Bertel Möller, Sthlm.

Saltsjöbadens Badhotell Alla moderna badformer. Fullständigt gymnastikinstitut. Oppet hela året. Läk.: D:r O. F. Åberg.

Strömstad Havskuranst. Berömda gyttebad. Säs. 10 juni-31 aug. Läk.: A. Berghel, Sthlm.

Sätra Brunn 1,4 mil fr. Sala. Daglig vursttrafik, på best. drocka och automobil. Gyttebad, gymn., mass.; särsk. matordn. för magsjuka. Opp. 4/6-6/8. Intend.: Doc. D:r Torsten J:son Hellman.

Söderköping Brunn och bad. Nytt 1-klass badhus. Nauheimerb., Elektr. ljusb., Sjukgymn., mass. och hetluftsb. Utm. skogsrom. Gott billigt bord. Läk.: R. Almqvist, Sthlm.

Södertelje badinr. öppen året om. Kallvattenkur. Två-massagebad, varma-, salt- och tallbarrbad, elektr. ljusb.

Tranås Vattenkuranst. öppen året om. Varm- o. kallv.-beh. Luftbad, Röntgen, Höhönsone, Dietikur. Moderata priser. Läk.: H. Tham, Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren och stärkande luft. Varm- och saltsjöbad. Två läkare.

Tulseboda Brunn- och kurort. Kyrkult., Blekinge. 2 juni-31aug. Natursk. läge i högt ligg. skogstrakt. Utm. bad. Apotek. Billiga levnadsomkostn.

Tyringe Bad o. Sanatorium. Fysikaliskt kurort. Elektr. glöd- o. bägljusb. Högsolsbad. Testastr., syrgasbad m. fl. Gott bord. God luft. Läk.: D:r O. Reimers, Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium och badanst. Oppet året om. Vidstr. skogsomr. Mer än 300 m. ö. hav. Alla brukl. bad o. fysikal. behandl.-met. Läk.: Joh. A. Andersson, Ulricehamn.

Varberg Havsbad o. gyttebad- o. järnkälla. Spec.: Socker gikt, njurl. Nauheimerbad. Röntgenunders. Läk.: Prof. K. Petré, Doc. M. D:r M. Ljungdahl, Lund.

Wermlands Eda Charlottenberg (N. V. Stamb.). Säs. 3/6-15/8 två term. Tidsenl. badhus, utm. bad, vanl. o. medicinska. Läk.: D:r J. v. Sneider, Sthlm.

Öregrund Havsb. Härl. läge. Gott bord. Brukliga badf. Läk.: D:r H. Åkerberg, Öregrund.

Östhammar Skydd. läge vid vik av Ålandshav. Många badf. billigt. Tvenne läkare på platsen.

Medicinska förfrågningar hänvisas till den av Sv. Kurortsföreningen utgivna publikationen »Svenska Bad- och Kurorter» (tillgänglig i bokhandeln) och till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerarekontoren och Svenska Turistföreningen, Stockholm, samt genom Nordisk Resebureau: Stockholm, Operahuset; Göteborg, Palace Hotel; Malmö, Stortorget 13 A; Köpenhamn, Kristen Benikowgade 1.

SVAR

(Forts.)

N:r 45. Skriv till föreståndaren för Sans-Souci, det alkoholisthem som ligger utanför Uppsala, eller föreståndaren för Eolshäll utanför Stockholm. Tala uppriktigt om för dem hur er ekonomi är m. m. Och ni får aldeles säkert råd o. hjälp. A. F.

N:r 46. Det tycks som om ni hade gikt i edra fingrar. Och det där skall ej laboreras med utan läkarehjälp. Gå till någon specialist i ämnesomfattningarnas sjukdomar. A. F.

— Led i förra vintern av samma plåga, sökte läkare och fick följande enkla recept: Varje afton, omedelbart innan sängdags tvättas och masseras händerna med god tvål i så hett vatten man tål, det håller man på med 1/2 tim. och under tiden spädes vattnet med hett, får ej vara svalt, se'n kan man minska på tiden för var dag, men håll på så länge tills ni blir bra, jag blev fullt återställd på en månad och har ej kommit tillbaka sedan. Fru Sigrid.

N:r 47. Vore det inte klostret att först hyra ett par rum el. rum och kök i något livligt lantsamhälle och se, hur ert arbete artrade sig, innan ni köper stuga el. hus. Ni måste först och främst se om ni kan trivas, innan ni bestämmer er. A. F.

— Studera tidningsannonser el. vänd er till en egendomsbyrå. Men helst borde ni låta stugan vara så länge och ta er någon plats, då det nu är så dyrt att köpa livsmedel och allt. Har ni länge skött ert föräldrahem, bör ni väl kunna ta en husföreståndarinneplats. Det annonseras ju ideligen efter hjälpredor till hushåll och hem. Och framför allt tänk ej på vad som kunde ha varit, utan var glad och tacksam för vad som är. Ingen har så beklammarsamt, att ej någon finns, som har det ändå sorgligare. Tänk på det! Och lev ej i fantasien utan i verkligheten och gör det bästa av tillvaron. Ingen dansar ständigt på rosor. Ällkä.

N:r 48. Intet svar har anlänt på denna fråga.

N:r 49. Ni skall alltid söka vara er själv. En allvarlig tänkande, djupsinnig människa får ej många s. k. vänner, men bör ej sörja däröver. Det är bättre att hava en verklig vän än en hel massa, som vi ofta får mer sorg än glädje av. Ni bör ej allt för mycket anstränga er att få vänner. De komma nog ändå i sinom tid, blott ni har tålmod. Och man känner nog var man har en liktänkande själ, var man möter sympati och förståelse. Var ni fortfarande allvarlig men också glad. Allt det utsluter ej glädjen, den blott fördjupar den. Har ni möjligtvis tillfälle, sök komma ut något på annat håll för att träffa nya människor. Gå igenom någon skola eller kurs, om ni har råd därtill, annars tag en plats på någon tid. Det blir strax nya intryck, nya intressen och kanske — någon vän. Åt-

Som en nödhjäl

när muskearbete, gymnastik, massage och dietetiska föreskrifter inte hjälpa vid kronisk förstoppning, måste man använda avföringsmedel, skriver Professor med. Dokt. Poulsson i sin Lärobok i Farmakologi.

Tabletter och piller, sammansatta som LEO-TABLETTER (mit verkande) och LEO-PILLER (starkare verkande); kunna vid dylika tillfällen användas med stor fördel. De erhållas på apoteken och framställas av AKTIEBOLAGET LEO i Hälsingborg.

PIANINON

av förnämsta fabrikat Å lager från flera kungl. hovleverantörfir-mor. Moderna stillar, olika träslag. Goda avbetalningsvillkor. Rabatt vid kontant köp.

Tillskriv oss genast om Ni är spekulant, A.-B. Fogelqvists Musikhandel, Töl 691. Norrköping. Tel. 691

En plats-annons uti Vermlands-Tidningen läses i över 10,000 Vermlandshem.

Länets enda dagliga tidning. Huvudkontor: Karlstad.

TROLLKONST

erfordras ej för att frambringa frisk och vacker hy, det behövs blott

Yvy-Tvål.

Den verkar vid ständigt bruk av samma som

ett trollmedel

och erhålles i varje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik, YSTAD.

För nervsjuka, blodfattiga och svaga.

Överraskande resultat med Regipan.

Herr J. Ljebel i N. skriver: »Jag har med Regipan uppnått så överraskande resultat, att jag sedan 14 dagar kan arbeta hela dagen i min trädgård. Jag hade gjort upp räkningen med livet. Det är nu tre år sedan jag på grund av svår neurasteni i följande av överansträngning och blyförgiftning var döden mycket nära. Världen var mig en styggelse och jag åstundade ofta slutet.

Alla mina pennningar har jag använt till alla möjliga stärkningsmedel, magnetsöror o. radiumbehandlingar, så att min familj ofta måste lida nöd, men förgäves. Jag skall ej försumma att, där jag kan, rekommendera Regipan till alla som lida av liknande åkommor.»

Celkärn-Näringspreparatet Regipan verkar snabbt, ej blott vid nervåkommor utan även vid blodbrist, årtidigt åldrande, kraftnedsättning, undernäring, impotens o. dy. Ett försök skall övertyga en var om dess förtärlighet. Regipan bedömes fördelaktigt av läkare. 1 ask 5 kr., 3 askar 14 kr. Skulle Ni först vilja ha närmare förklaringar om Regipan, så sänd oss Eder adress och vi skicka Eder per omgående en intressant bok över ämnet aldeles kostnadsfritt. Pharmaco-Dietetisk Industri, Jakobsbergsgatan 33, B 7, Stockholm.

Ett delikat margarin för smörgåsbordet och hushållet

RUDOLF ÖSTERBERG

FLAGGVERKSTAD

RIKS 566

Svenska och utländska
signaler, igenkännings-

SEGELMAKERI

ALLM. 20 05

flaggorfr. egen fabrik,
och sällskapsflaggor

K. Hovlev.

10 SKEPPSBRON 10

Dr E. Dujardins

Kosmetiska Kliniker, Köpenhamn.

Spec. Paraffinbehandling av ansiktsfel (såsom vanprydande form på näsa, mun, kinder, haka och byst) samt ärr, rynkor och andra missbildningar.

Amagertorv 31, tisd. o. fred. 4.30-6. Byen 51. Privat Telf. Godth. 41 y.

Annonsera i Idun!

FALU-ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-**
mat- och bords-ättika som
finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti

av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol.
STOCKHOLM.

minstone kommer det er att glömma er isolering, och det är just själva nyckeln till lyckan — att glömma sig själv.

N:r 50. Tager ni plats som värdinna, blir ni ju alltid mera självständig än som "husmoders hjälp". Svarta på annonser och annonsera själv i Idun och Sv. Dagbladet samt Sydsv. Dagbl. Snällposten. Men se eder för då ni får svar och tag reda på personen i fråga — det rådet ger jag eder, emedan jag känner en ung flicka som svarade på en annons och kom in i ett rätt obehagligt äventyr — den personen han råkade ut för har till mani att besvara alla annonser av ifrågavarande slag. Sie.

— Är ni kompetent och önskar ni vara allenarådande, är det väl klokast ni tar en värdinne- eller hushållerskeplats. Men är ni ej fullt kunnig i ett hems skötsel, bör ni komplettera edra kunskaper genom att taga en jungfruplats antingen som husa, köksa eller kokerska eller barnjungfru o. s. v. allt efter vad ni helst önskar förkovra edra kunskaper i. Tag ej en "gåfruntillhanda" plats vare sig som betalande eller betald. Det är det dumaste ni kan göra. Tag en avlönad plats med visst bestämt arbete. Det finns ju ofantligt många platser att välja på. Inte behöver ni annonsera. Alla tidningar ha annonser om lediga platser. Men, om dessa ej tillfredsställa er, kan ni ju själv annonsera. Annonsens stilisering betyder rätt mycket, ty däri sparas något av annonsören. Vilka tidningar, som äro lämpliga att annonsera i, beror ju på till vilken stad eller landskap ni helst vill komma. Vill ni ej så långt från hemmet annonsera ni i er hemorts tidningar annars i en huvudstadstidning t. ex. Idun. Ällkä.

N:r 51. Tvålmassage — liksom gyttjemassagebad (saltvattens-) äro välgörande. Det finns även en slags tablett att taga in, Nevatofantabletten, som gör god nytta. De tunna sommarblusarna äro ett fördärv — laga att ni alltid har skydd för nacken, till tunna blusar kan ni ju ha ett foder av dubbel chiffon om ej annat, och på vintern något tjockare, behövs blott ett stycke upptill så att nacken är skyddad. Både massage och elektricitet ha verkat välgörande för undertecknad. Sie.

— Sy svart fårull i en mjuk ylleduk och bind detta om nacken och halsen. Brukar lindra efter ganska kort tid. Alma Mader.

— Ni skall till ingnidning använda följande, om ni är säker om, att ni har reumatism: Enolja, benolja, senolja, spikolja, grön kamferolja. Blandningen fås och tillagas på apoteken. — Men ni får vara beredd på, att den luktar otäckt och lämnar bruna fläckar på lakan och linne. Därför skall ni efter ingnidningen lägga gammalt ylle om den sjuka delen och hålla er varm. Upprepa (Forts i B: numret.)

BREVLÅDA

EXP. BREVLÅDA.

"Gärna Landet". Kronor 6: 30.

Lediga platser
Platssökande
Inackorderingar
samt
Diverseannonser
återfinnas i B: numret.

Husqvarna

Symaskiner

Äro hemmets bästa sparbössa. Förmånliga avbetalningsvillkor.

HUSQVARNAS NAMN PÅ FABRIKATET GARANTERAR FULLGOD VARA

BOSÄTTNINGSARTIKLAR

WIKMAN & WIKLUND

FLEMMINGGATAN 17, STOCKHOLM
Telefoner: Nannanrop

Dina blommors trevnad
Är ditt hems trevnad.

Detta uppnås genom användande av

Stidsvigs Blomstergödning

A.-B. FETTINDUSTRI, Malmö.
Finnes hos de flesta frö- & blomsterhandl.

"FINNESS"

ÅB. ÖKREBO SKOCREAM

VINÄGRONS

ÄTTIKSPRIT

ÄR BÄST FÖR
BORDET OCH KÖKET!

KONFIRMATIONS KAPPOR

DAM- & BARNKAPPOR

i lager och på beställning till moderata priser

Egen tillverkning - Reella varor

E. SJÖSTRAND

62 Västerlånggatan 62. 1 tr.

PIX

Vis man - Professor eller Präst - så talar: Pix är bra och Pix är bäst! Askar i förseglade omslag: 75 öre och i påsar: 25 öre.

TVÄTT-PULVRET RENEN

Oskadligt för händer och kläder. Populärt genom sin stora tvålhalt och renhet.

REGEN
SCHEELS GÖTEBOR

DEN 6 JUNI

SVENSKA FLAGGANS DAG

Årets

Propagandamärken

anbefallas firmor, bolag och enskilda, att åsättas **brev och paket**. Tillhandahållas å kr. 5 pr hundra av

Svenska Flaggans Dags Distributionsbyrå

Drottninggatan 66, Stockholm.
Rikstelef. 10869.

Hemligheten

med Sunlight Tvål
är dess kemiska renhet.

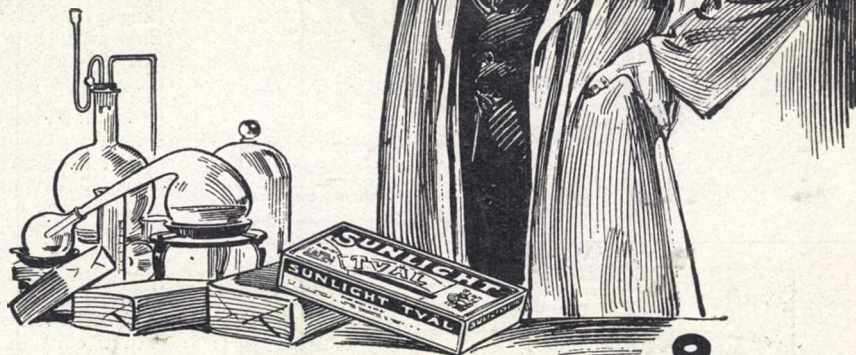
Målmedvetna forskningar och vetenskapliga metoder ha givit till resultat Sunlight Tvål. Dess överlägsenhet beror uteslutande på renheten och oskadligheten av de ämnen, varav den består.

Den största omsorg iakttagas vid tillverkningen och är varje stycke Sunlight Tvål garanterat med

20,000 KR.

Denna summa utbetalas till den som kan bevisa, att något enda stycke Sunlight Tvål innehåller någon förfalskad beståndsdel eller skadliga kemikalier.

Lägg bort besvärliga tvättmetoder. Använd Sunlight Tvål. Den är ekonomisk, sparar arbete, tid och kläder.

SUNLIGHT TVÅL

STUVAR

av DAM-, HERR- & BARN-TYGER

LIGNERS KLÄDESHANDEL

(STUVAVDELNINGEN)

SALVIIGRÄND 7

(Hörnet av Myntgatan)

Billiga o. bra äro Sveriges "Urmakares A.-B:s äkta

VIKING-Väckurur

Förnicklat fodral med mässingsboten. Stort mäsingsverk. Kraftig väckning. Säljas under garanti av alla Urmakare.

Ärade husmödrar!

Det är Er måhända obekant vad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter Goda-Jästmjöl. Burkar å 25, 40 och 75 öre köpas och »Några beprövade recept» fås gratis överallt.

Handels-A.-B. Sten Sjögren & Co, Göteborg

MENNEN'S TANDCREAM.

ÖVER HELA VÄRLDEN

skattas »Mennen's Tandcream» högt på grund av sina överlägsna efter betydande experiment uppnådda egenskaper för tändernas vård. Inga alkaliska beståndsdelar, som kunna hindra salivkörtlarnas naturliga funktion ingå häri.

Märk den uppriskande eftersmaken.

Aktiebolaget

G. Lindell & Co

Göteborg.
Kungstorget 11.
Tel. 17919.

MALMÖ
Amiralsg. 13.
Tel. 5037, 6937.

Stockholm
Svalandsg. 42.
Rt. 21443. At. 23806.

MENNEN'S
CREAM DENTIFRICE
ANTISEPTIC EFFICIENT

c.c.

Baka själv Edert bröd

med hjälp av H. E. EKSTRÖMS jästmjöl.

Smörgåsbröd.

1/2 kg vetemjöl, som förut väl blandats med 2 rägade teskedar Ekströms jästmjöl, sammanröres med drygt 1/3 liter mjölk och gräddas genast i smord form. Åtgår omkring 20 minuter. För höjande av smaken kan, om så önskas, tillsättas 1/2 tesked salt och 1 tesked socker.

Frukost-snibbar.

av 1/2 liter mjöl (vari inblandas 2 teskedar Ekströms jästmjöl), 1 kkp mjölk, 1 å 2 matskedar socker och 1 å 2 matskedar smör, göres en deg, som utbakas i runda kakor, vilka naggas och sporras i tresnibbar. Gräddas i stark värme.

Formlimpa grov.

3 kkp. grovt rågmjöl och 2 kkp. vetemjöl blandas väl med 2 fulla teskedar Ekströms jästmjöl och sammanknådas sedan med 2 kkp. mjölk

och 2 matskedar sirup. Salt och pomeransskal tages efter smak. Gräddas i smord form i god ugnsvärme under 3/4 timme.

Formlimpa fin.

1/2 kg. vetemjöl blandas väl med 3 teskedar Ekströms jästmjöl och sammanknådas sedan med 1/3 liter sur mjölk, 1 deciliter sirup och 1 matsked stötta pomeransskal. Gräddas i smord och bröad form under 40 å 45 minuter.

Allmänna regler vid bakning med H. E. Ekströms jästmjöl.

Obs! Då det är av stor vikt, att jästmjölet blir väl blandat med mjölet, bör denna blandning helst ske medelst sammansiktning. All bakning sker på kall väg. Ugnsluckan bör under gräddningen hållas väl tillsluten. Degen bör genast utbakas och insättas i ugnen. En god stekugn kan med fördel användas.

EKSTRÖMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK

VANILJ SOCKER
BÄST FRÅN
ÖREBRO-KEM-TEKN-FABRIK